

Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καθ' αὐτὴν φωτιζομένη

Περιεχόμενα

Κεφάλαιον τὸ πρῶτον.	1
αἱ λέξεις καὶ οἱ ἀριθμοὶ	2
Κεφάλαιον τὸ δεύτερον	3
I	3
Κεφάλαιον τὸ τρίτον	4
ἡ πρώτη σκηνή	4
ἡ δεύτερα σκηνή	4
ἡ τρίτη σκηνή	5
Κεφάλαιον τὸ τέταρτον	5
ἡ πρώτη σκηνή	5
ἡ δεύτερα σκηνή	6
ἡ τρίτη σκηνή	6
Κεφάλαιον τὸ πέμπτον	7
I	7
II	8
Κεφάλαιον τὸ ἕκτον	8
I	8
II	9
III	10
Κεφάλαιον τὸ ἕβδομον	10
I	10
II	10
III	11
Κεφάλαιον τὸ ὄγδοον	12
I	12
II	12
III	13

Κεφάλαιον τὸ ἕνατον	13
I	13
II	14
III	14
Κεφάλαιον τὸ δέκατον	14
I περὶ ζώων	14
II	15
κεφάλαιον τὸ ἑνδέκατον	15
I	15
II	16
III	16
IV	16
V	16
VI	17
Κεφάλαιον τὸ δωδέκατον.	17
I	17
II	17
III	18
IV	18
V	18
VI	19
κεφάλαιον τὸ τρίτον καὶ δέκατον	19
I	19
II	19
III	20
IV	20
V	20
VI	21
τὸ κεφάλαιον τὸ τέταρτον καὶ δέκατον	21
I	21
II	21
III	21
IV	22
V	22
VI	22
VII	22
VIII	22
τὸ κεφάλαιον τὸ πέμπτον καὶ δέκατον	22
I	22
II	23
III	23

IV	24
V	24
VI	24
κεφάλαιον τὸ ἕκτον καὶ δέκατον	25
I	25
II	25
III	26
IV	26
κεφάλαιον τὸ ἑβδομον καὶ δέκατον	26
I	26
II	27
III	27
IV	27
κεφάλαιον τὸ ὄγδοον καὶ δέκατον	28
I	28
II	28
III	28
IV	29
κεφάλαιον τὸ ἕνατον καὶ δέκατον	29
I	29
II	29

Κεφάλαιον τὸ πρῶτον.

Ἡ Ἑλλάς ἐστὶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. ἡ Ἰταλία ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐστίν. ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ἰταλία εἰσὶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. καὶ ἡ Ἰσπανία ἐστὶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. καὶ ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἑλλάς εἰσὶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ.

ἡ Αἴγυπτος ἐν τῇ Εὐρώπῃ οὐκ ἔστιν, ἡ Αἴγυπτος ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἐστίν. ἡ Γαλλία οὐκ ἔστιν ἐν τῇ Ἀφρικῇ, ἡ Γαλλία ἐστὶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. ἡ δὲ Συρία οὐκ ἔστιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ. καὶ ἡ Ἀραβία ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐστίν. ἡ Συρία καὶ ἡ Ἀραβία ἐν τῇ Ἀσίᾳ εἰσὶν. ἡ δὲ Γερμανία οὐκ ἔστιν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἀλλὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐστίν. καὶ ἡ Βρεττανία ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐστίν. ἡ Γερμανία καὶ ἡ Βρεττανία εἰσὶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ.

Ἄρα ἡ Γαλλία ἐν τῇ Εὐρώπῃ; ἡ Γαλλία ἐστὶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. Ἄρα ἡ Ἀντιόχεια ἐν τῇ Γαλλίᾳ ἐστίν; ἡ Ἀντιόχεια ἐν τῇ Γαλλίᾳ οὐκ ἔστιν. ποῦ ἐστὶν ἡ Ἀντιόχεια; ἡ Ἀντιόχεια ἐστὶν ἐν τῇ Συρίᾳ. ποῦ ἐστὶν ἡ Συρία; ἡ δὲ Συρία ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐστίν. ποῦ εἰσὶν ἡ Γαλλία τε καὶ ἡ Γερμανία; καὶ ἡ Γαλλία καὶ ἡ Γερμανία ἐν τῇ Εὐρώπῃ εἰσὶν.

Ἄρα ὁ Νεῖλος ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐστίν; ὁ Νεῖλος ἐν τῇ Εὐρώπῃ οὐκ ἔστιν. ποῦ ὁ Νεῖλος ἐστίν; ὁ Νεῖλος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀφρικῇ. ὁ δὲ Ῥῆνος ποῦ ἐστίν; ὁ Ῥῆνος ἐν τῇ Γερμανίᾳ ἐστίν. ποταμὸς ὁ

Νεῖλος ἐστίν. καὶ ὁ Ῥῆνος ποταμὸς ἐστίν. καὶ ὁ Νεῖλος καὶ ὁ Ῥῆνος εἰσι ποταμοί. καὶ ὁ Ἴστρος ποταμὸς ἐστίν. ὁ μὲν Ῥῆνος καὶ ὁ Ἴστρος εἰσι ποταμοὶ ἐν τῇ Γερμανίᾳ, ὁ δὲ Θύμβρις ἐν τῇ Ἰταλίᾳ. ἀλλὰ ὁ Ὀρόντης ἐστὶ ποταμὸς ἐν τῇ Συρίᾳ.

ἡ Σικελία ἐστὶ νῆσος. καὶ ἡ Κρήτη ἐστὶ νῆσος. καὶ ἡ Κρήτη καὶ ἡ Σικελία εἰσι νῆσοι. νῆσός ἐστίν ἡ Βρεττανία. ἡ δὲ Ἰταλία νῆσος οὐκ ἐστίν. ἡ μὲν Σικελία νῆσος μεγάλη ἐστίν, ἡ δὲ Δῆλός ἐστὶ νῆσος μικρά. ἡ δὲ Βρεττανία οὐ νῆσος μικρά, ἀλλὰ νῆσος μεγάλη ἐστίν. ἡ Σικελία καὶ ἡ Κρήτη οὐ νῆσοι μικραί, ἀλλὰ νῆσοι μεγάλαι εἰσίν.

ἡ Σπάρτη πόλις ἐστίν. ἡ Σπάρτη ἐστίν ἐν τῇ Ἑλλάδι. ἡ Σπάρτη ἐστὶ πόλις Ἑλληνική. καὶ αἱ Ἀθῆναι πόλις ἐστίν Ἑλληνική. καὶ ἡ Σπάρτη καὶ αἱ Ἀθῆναι πόλεις Ἑλληνικαὶ εἰσιν. ἡ δὲ Ῥώμη ἐστὶ πόλις ἐν τῇ Ἰταλίᾳ. ἡ δὲ Ἀντιόχεια πόλις ἐν τῇ Συρίᾳ ἐστίν. Ἡ Ἀντιόχεια, αἱ Ἀθῆναι, ἡ Ῥώμη εἰσι πόλεις μεγάλαι.

ποῦ ἐστίν αἱ Ἀθῆναι; αἱ Ἀθῆναι ἐστίν ἐν τῇ Ἑλλάδι. ποῦ ἡ Ῥώμη ἐστίν; ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἐστίν ἡ Ῥώμη. πόλις Ῥωμαϊκὴ ἐστίν ἡ Ῥώμη. ποῦ ἐστίν ἡ Κωνσταντινούπολις; ἡ Κωνσταντινούπολις ἐστίν ἐν τῇ Ἑλλάδι. ἄρα ἡ Κωνσταντινούπολις πόλις Ἑλληνική ἢ Ῥωμαϊκή; ἐστὶ πόλις καὶ Ἑλληνική καὶ Ῥωμαϊκή.

Ῥαβέννα οὐκ ἐστὶ πόλις Ἑλληνική, ἀλλὰ πόλις Ῥωμαϊκή. ἡ Ῥώμη καὶ ἡ Ῥαβέννα πόλεις Ῥωμαϊκαὶ εἰσιν. πόλεις δὲ Ἑλληνικαὶ εἰσιν αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Σπάρτη. ἡ δὲ Σικελία οὐκ ἐστὶν νῆσος Ἑλληνική, ἀλλὰ νῆσος Ῥωμαϊκή. ἡ δὲ Κρήτη, ἡ Ῥόδος, ἡ Νάξος, ἡ Σάμος, ἡ Χίος, ἡ Λέσβος, ἡ Λήμνος, καὶ ἡ Εὐβοία εἰσι νῆσοι Ἑλληνικαί.

ἐν τῇ Ἑλλάδι πολλαὶ νῆσοι εἰσιν. ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι εἰσι πολλαὶ πόλεις. ἐν τῇ Γαλλίᾳ καὶ ἐν τῇ Γερμανίᾳ πολλοὶ εἰσι ποταμοί. ἄρα πολλοὶ ποταμοὶ καὶ πολλαὶ πόλεις ἐν τῇ Ἀραβίᾳ; ἐν τῇ Ἀραβίᾳ οὐ πολλοί, ἀλλ' ὀλίγοι ποταμοὶ εἰσι καὶ ὀλίγαι πόλεις.

ἄρα μὴ ἡ Κρήτη πόλις ἐστίν; οὐχί, ἡ Κρήτη πόλις οὐκ ἐστίν. τί ἐστίν ἡ Κρήτη; ἡ Κρήτη νῆσός ἐστίν. ἄρα μὴ ἡ Σπάρτη νῆσός ἐστίν; οὐ νῆσός ἐστίν ἡ Σπάρτη. τί ἡ Σπάρτη ἐστίν; ἀλλὰ πόλις ἐστίν ἡ Σπάρτη. ὁ δὲ Ὀρόντης, τί ἐστίν; ὁ Ὀρόντης ἐστὶ ποταμὸς μέγας. ἄρα μὴ τὸ πέλαγος τὸ Ἀτλαντικὸν μικρόν ἐστίν; οὐ μικρόν ἐστίν, ἀλλὰ μέγα ἐστὶ τὸ πέλαγος.

ποῦ ἐστὶ ἡ ἀρχὴ ἢ Ῥωμαϊκή; ἡ Ῥωμαϊκὴ ἀρχὴ ἐστὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ ἐν τῇ Ἀφρικῇ. ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Συρία καὶ ἡ Αἴγυπτος ἐπαρχίαι Ῥωμαϊκαὶ εἰσιν. ἡ δὲ Γερμανία οὐκ ἐστὶ ἐπαρχία Ῥωμαϊκή. ἡ Γερμανία ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ Ῥωμαϊκῇ οὐκ ἐστίν. ἀλλὰ ἡ Γαλλία καὶ ἡ Βρεττανία εἰσιν ἐπαρχίαι Ῥωμαϊκαί. ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἀρχῇ πολλαὶ εἰσιν ἐπαρχίαι. μεγάλη ἐστίν ἡ ἀρχὴ ἢ Ῥωμαϊκή!

αἱ λέξεις καὶ οἱ ἀριθμοί

εἷς καὶ δύο ἀριθμοὶ εἰσιν. καὶ τρεῖς ἀριθμὸς ἐστίν. εἷς, δύο, τρεῖς ἀριθμοὶ Ἑλληνικοὶ εἰσιν. εἷς καὶ δύο εἰσι μικροὶ ἀριθμοί. χίλια μέγας ἀριθμὸς ἐστίν.

τὸ Α καὶ τὸ Β γράμματά ἐστίν. καὶ τὸ Γ γράμμα ἐστίν. τὰ Α, Β, Γ ἐστὶ τρία γράμματα. τὸ Α ἐστὶ τὸ γράμμα τὸ πρῶτον, τὸ Β τὸ δεύτερον γράμμα, τὸ Γ τὸ τρίτον γράμμα. τὸ Γ γράμμα Ἑλληνικόν ἐστίν. τὸ C ἐστὶ γράμμα Ῥωμαϊκόν. τὸ C καὶ D γράμματα Ῥωμαϊκά ἐστίν. τὸ Γ καὶ Δ ἐστὶ γράμματα Ἑλληνικά.

τὸ ποταμὸς καὶ τὸ πόλις λέξεις Ἑλληνικαὶ εἰσιν. τὸ ποῦ καὶ λέξις Ἑλληνική ἐστίν. τρία γράμματα ἐστίν ἐν τῇ λέξει τὸ ποῦ.

ἐν τῇ λέξει τὸ ποταμὸς ἑπτὰ γράμματα καὶ τρεῖς συλλαβαί εἰσιν. ἡ πρώτη ἢ συλλαβὴ πο-, ἡ δευτέρα -τα-, ἡ τρίτη --μος. ἐν τῇ λέξει τὸ οὐκ εἰσὶ τρία γράμματα καὶ μία συλλαβή.

τί ἐστὶ τρεῖς; τρεῖς ἀριθμὸς Ἑλληνικὸς ἐστίν. Γ τί ἐστίν; Γ γράμμα Ἑλληνικὸν ἐστίν. ἄρα μὴ C γράμμα Ἑλληνικὸν ἐστίν; οὐ γράμμα Ἑλληνικόν, ἀλλὰ γράμμα Ῥωμαϊκόν ἐστὶ C. ἄρα B τὸ γράμμα τὸ πρῶτον; B οὐ τὸ πρῶτον γράμμα, ἀλλὰ δεύτερόν ἐστίν. τί ἐστὶ τὸ οὐ; τὸ οὐ ἔστι λέξις Ἑλληνική. τὰ οὐ, ἀλλὰ, μέγας, ἀριθμὸς, λέξεις Ἑλληνικαὶ εἰσιν. καὶ τὸ λέξις ἐστὶ λέξις Ἑλληνική!

Κεφάλαιον τὸ δεύτερον

I

ὁ Γρηγόριος ἀνὴρ Ἑλληνικὸς ἐστίν. ἡ Εὐγενία γυνὴ Ἑλληνική ἐστίν. ὁ Ἀλέξιος παῖς Ἑλληνικός ἐστίν. καὶ ὁ Δημήτριος παῖς Ἑλληνικός ἐστίν. ἡ δὲ Εἰρήνη ἐστὶ κόρη Ἑλληνική. καὶ ἡ Σοφία ἐστὶ κόρη Ἑλληνική.

ὁ Ἀλέξιος καὶ ὁ Δημήτριος οὐκ ἄνδρες, ἀλλὰ παῖδες εἰσιν. ἄνδρες εἰσὶ Γρηγόριος καὶ Σωσίας καὶ Τροχίλος. γυναικῆς εἰσιν Εὐγενία καὶ Σύρα καὶ Κίλισσα. ἄρα ἡ Σοφία γυνή; οὐκ ἔστιν γυνή, ἀλλὰ κόρη ἢ Σοφία.

Γρηγόριος, Εὐγενία, Ἀλέξιος, Δημήτριος, Εἰρήνη, Σοφία, Σωσίας, Τροχίλος, Κίλισσα, ἐστὶ οἰκία Ἑλληνική. ὁ μὲν Γρηγόριος πατὴρ ἐστίν, ἡ δὲ Εὐγενία μήτηρ ἐστίν. πατὴρ Ἀλεξίου καὶ Δημητρίου ἐστίν ὁ Γρηγόριος. ὁ Γρηγόριος καὶ πατὴρ ἐστὶ τῆς Σοφίας καὶ τῆς Εἰρήνης. μήτηρ Ἀλεξίου καὶ Δημητρίου, Σοφίας καὶ Εἰρήνης ἐστὶν ἡ Εὐγενία. ὁ δὲ Ἀλέξιος υἱὸς ἐστὶ Γρηγορίου. καὶ υἱὸς Εὐγενίας ἐστὶν ὁ Ἀλέξιος. καὶ ὁ Δημήτριος ἐστὶ υἱὸς τοῦ Γρηγορίου καὶ τῆς Εὐγενίας.

τίς ἐστὶν Ἀλέξιος; ὁ Ἀλεξίος ἐστὶ παῖς Ἑλληνικός. τίς ἐστὶν ὁ πατὴρ τοῦ Ἀλεξίου; Γρηγόριος ὁ πατὴρ τοῦ Ἀλεξίου ἐστίν. τίς ἢ μήτηρ τοῦ Ἀλεξίου ἐστίν; ἡ μήτηρ τοῦ Ἀλεξίου ἐστὶν Εὐγενία. τίς Εἰρήνη ἐστίν; κόρη Ἑλληνική ἐστὶν ἡ Εἰρήνη. τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ τῆς Εἰρήνης; Εὐγενία ἢ μήτηρ τῆς Εἰρήνης ἐστίν. καὶ ὁ Γρηγόριος πατὴρ τῆς Εἰρήνης ἐστίν. ἡ Εἰρήνη ἐστὶ θυγάτηρ τοῦ Γρηγορίου καὶ τῆς Εὐγενίας.

τίνες εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ Γρηγορίου; οἱ υἱοὶ τοῦ Γρηγορίου εἰσιν Ἀλέξιος καὶ Δημήτριος. τίνες εἰσιν αἱ θυγάτερες τῆς Εὐγενίας; αἱ θυγάτερες τῆς Εὐγενίας εἰσιν Εἰρήνη καὶ Σοφία. Ἀλέξιος, Δημήτριος, Εἰρήνη, Σοφία εἰσὶ τέσσαρα παιδιά. παιδιά ἐστὶ υἱοὶ καὶ θυγάτερες, ἢ παῖδες καὶ κόραι. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Γρηγορίου εἰσὶ ἑσάρα παιδιά, δύο υἱοὶ καὶ δύο θυγάτερες.

ἄρα Σωσίας υἱὸς τοῦ Γρηγορίου; ὁ Σωσίας οὐκ ἔστιν υἱὸς τοῦ Γρηγορίου, ἀλλὰ δοῦλος τοῦ Γρηγορίου ἐστίν. ὁ Γρηγόριος δεσπότης τοῦ Σωσίου ἐστίν. ὁ Γρηγόριος ἐστὶ δεσπότης τῶν δούλων. ὁ δὲ Σωσίας καὶ ὁ Τροχίλος εἰσὶ δούλοι δύο. ὁ δὲ Γρηγόριος ἐστὶ καὶ πατὴρ παιδίων καὶ δεσπότης δούλων.

ἄρα Κίλισσα θυγάτηρ τῆς Εὐγενίας; ἡ Κίλισσα οὐκ ἔστιν θυγάτηρ τῆς Εὐγενίας, ἀλλὰ δούλη τῆς Εὐγενίας ἐστίν. ἡ δὲ Εὐγενία ἐστὶ δέσποινα τῆς δούλης, τῆς Κιλίσσης. καὶ ἡ Σύρα ἐστίν

δούλη. και ἡ Σύρα και ἡ Κίλισσά εἰσι δύο δούλαι. ἡ δὲ Εὐγενία δέσποινά ἐστι τῶν δουλῶν.

τίνος δούλος ἐστι Τροχίλος; : ὁ Τροχίλος τοῦ Γρηγορίου ἐστὶν δούλος. τίνος δούλος ἐστι Σωσίας; και ὁ Σωσίας τοῦ Γρηγορίου ἐστὶ δούλος. τίνος δούλη ἐστὶ Σύρα; ἡ Σύρα ἐστὶ δούλη τῆς Εὐγενίας. και τίνος δούλη ἐστὶ Κίλισσα; τῆς Εὐγενίας ἐστὶ Κίλισσα ἡ δούλη.

πόσα παιδιά ἐστὶν ἐν τῇ οἰκίᾳ; ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Εὐγενίας και τοῦ Γρηγορίου ἐστὶ τέσσαρα παιδιά. πόσοι υἱοὶ και πόσαι θυγάτερες; δύο υἱοὶ και δύο θυγάτερες εἰσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ. πόσοι δούλοι ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰσιν; ἑκατόν; οὐχ ἑκατόν, ἀλλὰ πενήκοντα. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Γρηγορίου εἰσι πολλοὶ μὲν δούλοι, ὀλίγα δὲ παιδιά. ὁ δὲ Γρηγόριος ἐστὶ κύριος πολλῶν δούλων.

τὸ δύο και τὸ τρεῖς, και τὸ τέσσαρα, ἀριθμοὶ εἰσιν. και τὸ ἑκατόν και τὸ πενήκοντά εἰσιν ἀριθμοί. ὁ ἀριθμὸς τῶν δούλων ἐστὶν πενήκοντα. ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν παιδίων ἐστὶ τέσσαρα. ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν δούλων μέγας ἐστίν, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν παιδίων μικρός. μέγας μὲν ἀριθμὸς δούλων, μικρός δὲ ἀριθμὸς παιδίων ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Γρηγορίου ἐστίν.

ὁ Γρηγόριος ἐστὶν ἀνὴρ Ἑλληνικός. ὁ δὲ Τροχίλος ἐστὶν ἀνὴρ Ῥωμαϊκός, ἀλλὰ δούλος. ὁ δὲ Σωσίας ἐστὶν ἀνὴρ Συριακός, ἀνὴρ τῆς Συρίας. ὁ Γρηγόριος οἰκεῖ ἐν τῇ Συρίᾳ. ἡ οἰκία τοῦ Γρηγορίου ἐστὶν ἐν τῇ Συρίᾳ, ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ. ἡ Ἀντιόχεια ἐστὶν πόλις ἐν τῇ Συρίᾳ.

ἄρα μὴ ἡ Εὐγενία Συριακή; οὐ Συριακή, ἀλλὰ Ἑλληνική ἐστὶν. ἄρα μὴ ἡ Κίλισσα Ῥωμαϊκή; οὐ Ῥωμαϊκή, ἀλλὰ Συριακή ἐστὶν ἡ Κίλισσα. και Σύρα ἐστὶ Συριακή. και Κίλισσα και Σύρα εἰσι Συριακαί.

τίς ἐστὶν Μάρκος; ὁ Μάρκος ἐστὶν δεσπότης Ῥωμαϊκός. ὁ Μάρκος οἰκεῖ ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ. και ὁ Μάρκος και ὁ Γρηγόριος εἰσι δεσπότηται δύο. ὁ δὲ Σωσίας ἐστὶ δούλος τοῦ Γρηγορίου.

Μαρ· τίνος δούλος ἐστὶν Σωσίας; Γρη· ὁ Σωσίας ἐστὶν δούλος ἐμοῦ. Μαρ· ἄρα ὁ Τροχίλος δούλος σου; Γρη· ναί, και ὁ Τροχίλος ἐστὶν δούλος μου. οἱ δούλοί μου εἰσιν Σωσίας και Τροχίλος και πολλοὶ ἄλλοι. Μαρ· ἄρα ἡ Σύρα δούλη σου; Γρη· ναί, ἡ Σύρα δούλη μου ἐστὶν, και ἡ Κίλισσά ἐστὶν δούλη ἐμοῦ. αἱ δούλαι μου εἰσιν Σύρα και Κίλισσα και πολλαὶ ἄλλαι. ἡ οἰκία μου ἐστὶ μεγάλη. Μαρ· πόσοι δούλοι εἰσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ σου; Γρη· πενήκοντα δούλοι εἰσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ μου. Μαρ· τί; Γρη· ὁ ἀριθμὸς τῶν δούλων μου ἐστὶν πενήκοντα. Μαρ· μόνον πενήκοντα; ὁ ἀριθμὸς τῶν δούλων σου ἐστὶν μικρός. ἐν τῇ οἰκίᾳ μου ἑκατόν δούλοι εἰσιν.

Κεφάλαιον τὸ τρίτον

ἡ πρώτη σκηνή

πρόσωπα· Γρηγόριος, Εὐγενία, Ἀλέξιος, Δημήτριος, Εἰρήνη, Σοφία.

Σοφία ἄδει. ἡ Σοφία χαίρει. Δημήτριος «στ!»· ὁ Δημήτριος οὐ χαίρει. ἡ δὲ Σοφία ἔτι ἄδει. ὁ δὲ Δημήτριος «στ!»· ὁ Δημήτριος οὐ χαίρει, ἀλλὰ ὀργίζεται. ἡ δὲ Σοφία ἔτι ἄδει. ὁ δὲ Δημήτριος τὴν Σωφίαν παίζει. ἡ δὲ Σοφία ἄρτι οὐκ ἄδει, ἀλλὰ δακρύει. ὁ δὲ Δημήτριος γελά, «ἂ ἂ». ὁ μὲν Ἀλέξιος Δημήτριον βλέπει, ὁ δὲ Δημήτριος τὸν Ἀλέξιον οὐ βλέπει. ὁ Ἀλέξιος λέγει «τί; ὁ Δημήτριος κόρην παίζει, και γελά;» ὁ Ἀλέξιος ὀργίζεται, και τὸν Δημήτριον παίζει. ὁ δὲ Δημήτριος ἄρτι οὐ γελά, ἀλλὰ δακρύει. ὁ Δημήτριος τὸν Ἀλέξιον παίζει. ἡ δὲ Σοφία λέγει «ποῦ

ἐστι ἡ μήτηρ;» ἡ Σοφία τὴν Εὐγενίαν οὐ βλέπει. ἡ Σοφία καλεῖ τὴν Εὐγενίαν «μῆτερ, μῆ-τερ, ὁ Δημήτριος με παίει.» ἡ μὲν Εὐγενία οὐκ ἔρχεται, ὁ δὲ Γρηγόριος ἔρχεται.

ἡ δεύτερα σκηνή

Γρηγόριος ἐρωτᾷ «τίς με καλεῖ;» ὁ δὲ Ἀλέξιος ἀποκρίνεται «οὐδεὶς σε καλεῖ, τὴν δὲ μήτερα καλεῖ ἡ Σοφία.» ὁ δὲ Γρηγόριος ἐρωτᾷ τὸν Ἀλέξιον «μῆδεν ἤττον, ἐγὼ πάρειμι. διὰ τί ἡ Σοφία δακρῦει;» ὁ δὲ ἀποκρίνεται «ἡ Σοφία δακρῦει ὅτι ὁ Δημήτριος αὐτὴν παίει.» ὁ δὲ Γρηγόριος λέγει «τί παῖς κόρην μικρὰν παίει; φεῦ φεῦ. διὰ τί ὁ Δημήτριος αὐτὴν παίει;» ὁ δὲ ἀποκρίνεται «ὅτι ἄδει ἡ Σοφία;» ὁ δὲ Γρηγόριος λέγει «ὦ θύγατέρ μου. ὁ Δημήτριος οὐκ ἔστιν παῖς ἀγαθός, ἀλλὰ πονηρός.» ὁ δὲ Ἀλέξιος λέγει «ἡ Σοφία ἐστὶ κόρη ἀγαθῆ.» ὁ δὲ ἀποκρίνεται «ναί, ὀρθῶς, ἀλλὰ ποῦ ἐστὶν ἡ μήτηρ; διὰ τί οὐκ ἔρχεται;» ὁ πατὴρ τὴν μήτερα οὐ βλέπει. ὁ δὲ Δημήτριος ἀποκρίνεται «ἡ μήτηρ καθεύδει.» ὁ δὲ Ἀλέξιος λέγει «στ. οὐ σε, ἀλλὰ ἔμε ἐρωτᾷ ὁ πατήρ.» ὁ δὲ Γρηγόριος «παῖδες, σιγᾶτε. ποῦ ἡ μήτηρ ἐστίν;» ὁ δὲ Ἀλέξιος ἀποκρίνεται «ἡ μὲν μήτηρ ἐνθάδε οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Δημήτριός ἐστιν.» καλεῖ ὁ Ἀλέξιος τὴν Εὐγενίαν «μῆ-τερ, μῆ-τερ» ἡ δὲ Εὐγενία οὐκ ἀκούει οὐδὲ ἔρχεται. διὰ τί οὐκ ἔρχεται; ὅτι τοῦ Ἀλεξίου οὐκ ἀκούει. διὰ τί οὐκ αὐτοῦ ἀκούει; ὅτι ἡ Εὐγενία καθεύδει. ὁ δὲ Δημήτριος γελαῖ, «ἂ ἂ. οὐδὲ ἡ μήτηρ σοῦ ἀκούει.» ὁ δὲ Γρηγόριος ὀργίζεται. λέγει «σιγᾶ». καὶ ὁ πατήρ τὸν υἱὸν τύπτει. τύπ τύπ τύπ. ὁ δὲ Δημήτριος ἄρτι δακρῦει. ἄρα ἡ Εὐγενία τοῦ Δημητρίου ἀκούει; οὐδὲ αὐτοῦ ἀκούει, οὐδὲ τοῦ Ἀλεξίου, ἀλλὰ ἔτι καθεύδει. ἡ δὲ Εἰρήνη καὶ ἀκούει καὶ ἔρχεται

ἡ τρίτη σκηνή

ὁ Ἀλέξιος λέγει «ἡ μὲν μήτηρ οὐκ ἔρχεται, ἡ δὲ Εἰρήνη ἔρχεται.» ὁ δὲ Γρηγόριος αὐτοῦ οὐκ ἀκούει, ὅτι ὁ Δημήτριος πολὺ δακρῦει. ἡ δὲ Εἰρήνη τὸν Ἀλέξιον βλέπει, καὶ αὐτὸν ἐρωτᾷ «διὰ τί ὁ Δημήτριος δακρῦει;» ὁ δὲ Ἀλέξιος ἀποκρίνεται «ὁ Δημήτριος δακρῦει ὅτι ὁ πατήρ τύπτει αὐτόν.» ἡ δὲ ἐρωτᾷ «ἀλλὰ διὰ τί ὁ πατήρ αὐτὸν τύπτει;» ὁ δὲ ἀποκρίνεται «τὸν Δημήτριον τύπτει ὅτι παῖς πονηρός ἐστίν. ὁ δὲ Δημήτριος κόρην μικρὰν παίει.» ἡ δὲ Σοφία λέγει «πάτερ, ἡ Εἰρήνη ἐνθάδε ἐστίν.» ὁ δὲ Γρηγόριος αὐτὴν βλέπει, καὶ λέγει «τί ἐστίν, ὦ θύγατερ;» ἡ δὲ ἀποκρίνεται «ὦ πάτερ, διὰ τί ὁ Δημήτριος δακρῦει;» ὁ δὲ «ὅτι υἱὸς πονηρός ἐστίν. παῖς ὃς μικρὰν κόρην παίει οὐκ ἔστιν ἀγαθός. ὁ ἀγαθὸς παῖς οὐ παίει κόρην.» ὁ Γρηγόριος πάλιν αὐτὸν τύπτει. τύπ τύπ τύπ. ὁ δὲ Δημήτριος πολὺ δακρῦει. ὁ δὲ Ἀλέξιος χαίρει, ἀλλὰ οὐ γελαῖ. ἡ δὲ Σοφία οὐ χαίρει οὐδὲ γελαῖ. διὰ τί; ὅτι κόρη ἀγαθῆ ἐστίν ἡ Σοφία. ἡ δὲ Εἰρήνη δακρῦει. διὰ τί καὶ ἡ Εἰρήνη δακρῦει; δακρῦει ὅτι ὁ πατήρ τὸν υἱὸν τύπτει.

παῖς γελαῖ. κόρη δακρῦει. τίς ἐστίν ὁ παῖς ὃς γελαῖ; ὁ παῖς ὃς γελαῖ Δημήτριός ἐστιν. τίς ἐστίν ἡ κόρη ἣ δακρῦει; ἡ κόρη ἣ δακρῦει ἐστίν Σοφία. ὁ Δημήτριος, ὃς κόρην παίει, ἐστὶ παῖς πονηρός. ἡ κόρη, ἣν Δημήτριος παίει, Σοφία ἐστίν. τίνα καλεῖ ἡ Σοφία; τὴν Εὐγενίαν καλεῖ. ἡ Εὐγενία, ἣν Σοφία καλεῖ, ἐστὶ μήτηρ παιδίων. ἀλλὰ ὁ Γρηγόριος τὸν Δημήτριον τύπτει. ὁ παῖς, ὃν Γρηγόριος τύπτει, Δημήτριός ἐστίν. τίνα καλεῖ ὁ Ἀλέξιος; καὶ ὁ Ἀλέξιος τὴν Εὐγενίαν καλεῖ. ἡ δὲ Εὐγενία οὐκ ἀκούει. τίνος ἀκούει ἡ Εὐγενία; οὐδένος καὶ οὐδέν.

Κεφάλαιον τὸ τέταρτον

ἡ πρώτη σκηνή

πρόσωπα· Γρηγόριος, Εὐγενία, Σωσίας.

ὁ Γρηγόριος ἔστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ. καὶ ἡ Εὐγενία ἔστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Γρηγόριος λέγει «ἄρα ἔστιν οἶνος;» ἡ δὲ Εὐγενία λέγει «οἶνος; ἐν τῷ οἰνῶνι ἔστιν οἶνος.» ὁ δὲ Γρηγόριος ἔρχεται εἰς τὸν οἰνῶνα. ἄρα ἔστιν οἶνος ἐν τῷ οἰνῶνι; ναί, ἔστιν, καὶ πολὺς. ὁ Γρηγόριος βλέπει ἀμφορέας. πολλοὶ ἢ ὀλίγοι ἀμφορῆς εἰσιν; πολλοὶ εἰσιν. ἐν τοῖς ἀμφορεύσιν ἔστιν οἶνος. πόσοι ἀμφορῆς εἰσιν; ὁ Γρηγόριος ἀριθμεῖ τοὺς ἀμφορέας αὐτοῦ· εἷς, δύο, τρεῖς, τέσσαρα, πέντε, ἕξ, ἑπτὰ, ὀκτώ, ἑννέα, δέκα, ἑνδεκά. μόνον ἑνδεκά. ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀμφορέων οὐκ ἔστιν δώδεκα, ἀλλὰ ἑνδεκά. ἑνδεκά πάρεσιν, εἷς ἄπεστιν. ποῦ; ὁ Γρηγόριος ὀργίζεται. καὶ καλεῖ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ «Εὐγενία, ἔλθέ!» ἡ δὲ Εὐγενία ἔρχεται εἰς τὸν οἰνῶνα. ὁ δὲ «πόσοι ἀμφορῆς οἴνου εἰσιν;» ἡ δὲ λέγει «ἄρα οὐ δώδεκα;» καὶ ἀριθμεῖ αὐτούς. εἷς, δύο, τρεῖς ... ἑννέα, δέκα, ἑνδεκά. λέγει ἡ Εὐγενία, «κάλει τοὺς δούλους.» ὁ δὲ Γρηγόριος καλεῖ τοὺς δούλους αὐτοῦ «δοῦλοι, ἔλθετε!» ὁ δὲ Σωσίας ἔρχεται, ὁ δὲ Τροχίλος οὐ. νῦν, εἷς τῶν δούλων πάρεστιν, οἱ ἄλλοι ἄπεισιν. ὁ δὲ Γρηγόριος βλέπει τὸν δοῦλον αὐτοῦ, Σωσίαν, τὸν δὲ δοῦλον Τροχίλον οὐ βλέπει. ὁ μὲν Σωσίας πάρεστιν, ὁ δὲ Τροχίλος ἄπεστιν. ὁ Γρηγόριος, ἡ Εὐγενία, καὶ ὁ Σωσίας πάρεσιν. Σωσ. «ἰδοῦ, ὁ δοῦλός σου ἐνθάδε ἔστιν.» Γρη· «τί; εἷς μόνος δοῦλος πάρεστιν. ποῦ εἰσιν οἱ ἄλλοι; ποῦ ἔστιν Τροχίλος; κάλει Τροχίλον.» ὁ δὲ Σωσίας καλεῖ Τροχίλον, «Τροχίλε, ἔλθε». οὐδὲ Τροχίλος ἀκούει τοῦ Σωσίου, οὐδὲ ἔρχεται. ὁ Σωσίας πάλιν καλεῖ αὐτόν, «ἐλθέ, ὦ Τροχίλε». ὁ Τροχίλος ἔρχεται, καὶ νῦν δύο δοῦλοι πάρεσιν.

ἡ δεύτερα σκηνή

πρόσωπα· Γρηγόριος, Εὐγενία, Σωσίας, Τροχίλος.

Τροχίλος, ὃς τὸν δεσπότην οὐ βλέπει, ἐρωτᾷ τὸν Σωσίαν, «τί ἔστιν, ὦ Σωσία;» Σωσ. «στ! ὁ κύριος πάρεστιν. ἀσπάζου αὐτόν». ὁ δὲ Τροχίλος ὁ δοῦλος ἀσπάζεται τὸν δεσπότην, «χαῖρε, ὦ κύριε». ὁ δὲ κύριος αὐτόν ἀσπάζεται, «χαῖρε καὶ σύ, δοῦλε» Τρο· «τί ἔστιν, δέσποτα;» Γρη· «στ! σιγᾶ, δοῦλε. σιγᾶ καὶ ἀκουσον». ὁ μὲν δοῦλος σιγᾶ. ὁ δὲ δεσπότης λέγει, «ἐν τῷ οἰνῶνι μού εἰσιν μόνον ἑνδεκά ἀμφορῆς οἴνου. ποῦ ἔστιν ὁ ἄλλος;» ὁ μὲν δοῦλος σιγᾶ, οὐδὲ ἀποκρίνεται. ἡ δὲ Εὐγενία λέγει, «ἀποκρίνου, Τροχίλε! ὁ κύριος ἐρωτᾷ σε.» ὁ Τροχίλος ἀποκρίνεται, «ὁ οἶνός σου οὐκ ἐνθάδε ἔστιν. οὐκ οἶδα ἐγώ. ἐρώτα Σωσίαν!» ὁ μὲν Γρηγόριος νῦν τὸν Σωσίαν ἐρωτᾷ, «ποῦ ἔστιν ὁ οἶνός μου, Σωσία;» ὁ δὲ Σωσίας οὐδὲν ἀποκρίνεται. ὁ δὲ Γρηγόριος πάλιν ἐρωτᾷ αὐτόν, «ἀποκρίνου, δοῦλε, ποῦ ἔστιν ὁ ἄλλος ἀμφορεύς;» ὁ μὲν Σωσίας οὐ λέγει, ὁ δὲ Τροχίλος κατηγορεῖ τοῦ Σωσίου, «ὁ ἀμφορεύς σου ἐν τῷ σακκῷ αὐτοῦ ἔστιν.» ἡ δὲ Εὐγενία λέγει, «ἀκουσον, Σωσία, ὁ Τροχίλος κατηγορεῖ σου.» ὁ δὲ Σωσίας· «τί, τίνας κατηγορεῖ ὁ Τροχίλος; ἐμοῦ;» Γρηγόριος δὲ λέγει, «σιγᾶ, Τροχίλε. ὁ δοῦλος ὃς δούλου ἄλλου κατηγορεῖ, οὐκ ἔστιν δοῦλος ἀγαθός, ἀλλὰ πονηρός». σιγᾶ οὖν ὁ Τροχίλος. οὐ κατηγορεῖ τοῦ Σωσίου ὁ Γρηγόριος, ἀλλὰ ἐρωτᾷ αὐτόν, «ἄρα ὁ ἀμφορεύς μου ἐν τῷ σακκῷ σου;» Σωσ. «οὐδαμῶς, κύριε. ὁ ἀμφορεύς σου οὐκ ἔστιν ἐν τῷ σακκῷ μου.» Γρη· «ποῦ ἔστιν ὁ σακκός σου;» Σωσ. «ἰδοῦ, ὁ σακκός μου πάρεστιν.» Γρη· «θές τὸν σακκὸν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἄνοιξον αὐτόν.» ὁ οὖν Σωσίας τίθησι τὸν σακκὸν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ αὐτόν ἀνοίγει. νῦν δὲ ὁ σακκός ἔστιν

ἐπὶ τῆς τραπέζης. ἄρα ἀμφορεύς ἐνεστιν ἐν τῷ σακκῷ; οὐχί. οὐκ ἔστιν ἀμφορεύς τοῦ οἴνου ἐν τῷ σακκῷ αὐτοῦ. ὁ δεσπότης ὁ Γρηγόριος ὁρᾷ οὐδένα ἀμφορέα ἐν τῷ σακκῷ. ὁ σακκὸς τοῦ Σωσίου ἐστιν κενός. ὁ οὖν Γρηγόριος λέγει τῇ Εὐγενίᾳ, «ἰδοῦ, ὁ Σωσίας ἐστὶν δοῦλος ἀγαθός. τὸν ἀμφορέα μου οὐκ ἔχει. σοὶ δὲ εὐχαριστῶ, Σωσία, τὸν σακκὸν λάβε καὶ ἀποχωρεῖ.» ὁ οὖν Σωσίας λαμβάνει τὸν σακκὸν καὶ ἀποχωρεῖ ἐκ τοῦ οἴνου. ὁ δὲ Τροχίλος ἔτι πάρεστιν. ἄρα ὁ Τροχίλος τὸν οἶνον ἔχει;

ἡ τρίτη σκηνή

ὁ Γρηγόριος νῦν ἐρωτᾷ τὸν Τροχίλον, λέγων «ποῦ ἐστι ὁ ἀμφορεύς μου, ὦ Τροχίλε;» ὁ δὲ Τροχίλος ἀποκρίνεται, λέγων «οὐκ οἶδα. οὐκ ἔστιν ἐν τῷ σακκῷ ἐμοῦ.» ὁ οὖν Γρηγόριος κελεύει αὐτόν, «θές τὸν σακκὸν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἀνοίξον αὐτόν.» ὁ Τροχίλος ἐπὶ τὴν τράπεζαν τίθησι τὸν σακκὸν αὐτοῦ, ἔπειτα ἀνοίγει αὐτόν. ἄρᾳ ἐστὶν ὁ οἶνος ἐν τῷ σακκῷ; οὐδαμῶς. οὐκ ἔστιν οὐδέν. ὁ σακκὸς αὐτοῦ οὐκ ἔστιν πληρῆς, ἀλλὰ κενός. ὁ Τροχίλος λέγει, «ἰδοῦ, τὸν οἶνόν σου οὐκ ἔχω. καὶ ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι δοῦλος,» καὶ ἀποχωρεῖ. νῦν δὲ μόνον πάρεστιν ὁ Γρηγόριος καὶ ἡ Εὐγενία. ὁ μὲν Γρηγόριος ὀργίζεται, ἡ δὲ Εὐγενία οὐ. ὁ δὲ ἐρωτᾷ, «ἀλλὰ δὲ ποῦ ἐστὶν ὁ ἀμφορεύς ὁ ἄλλος. ἐνδέκα πάρεστιν, εἷς ἄπεστιν. ἄρα σὺ οἶδας, ὦ Εὐγενία;» ἡ δὲ Εὐγενία γελαῖ, λεγοῦσα «οὐκ οἶδα ἐγώ.» ἀλλὰ ἐν τῷ σακκῷ αὐτῆς ἐστὶν ἀμφορεύς τοῦ οἴνου, καὶ κενός....

Κεφάλαιον τὸ πέμπτον

I

ὁ Γρηγόριος οἰκεῖ ἐν οἰκίᾳ (ἢ οἴκῳ) μεγάλῃ. ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, καὶ τὰ παιδιά, ἐν τῷ οἴκῳ οἰκοῦσιν. ὁ Γρηγόριος καὶ ἡ Εὐγενία τέσσαρα παιδιά ἔχουσιν· δύο υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας.

καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πολλοὶ δοῦλοι οἰκοῦσιν. ὁ δὲ Γρηγόριος κύριος αὐτῶν ἐστὶν, οὗτος γὰρ πολλοὺς δούλους ἔχει. καὶ κύρια δουλῶν πολλῶν ἐστὶν ἡ Εὐγενία, τοῦτό ἐστὶν αὐτῇ πολλὰς δούλας ἔχει.

σὺν τοῖς παιδίοις οἰκοῦσιν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ. οἱ γονεῖς (πατήρ καὶ μήτηρ) μετὰ παιδίων οἰκοῦσιν ἐν τῷ οἴκῳ. οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες σὺν τῷ Γρηγορίῳ καὶ σὺν τῇ Εὐγενίᾳ οἰκοῦσιν. οὐ μόνον σὺν παιδίοις, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν δούλων οἰκοῦσιν ἡ Εὐγενία τε καὶ ὁ Γρηγόριος. ὁ οἶκος τοῦ Γρηγορίου οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἀλλὰ ἐν τῷ ἄστει. ποῦ οἰκεῖ ὁ Γρηγόριος; ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ, καὶ ἡ Ἀντιοχεία ἐστὶν πόλις ἢ ἄστυ. καὶ δὴ καὶ ὁ Γρηγόριος ἐν τῇ πόλει, ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ, οἰκεῖ. ὁ οὖν οἶκος οὐκ ἔστιν ἐν κήπῳ, ἢ μεγάλῳ ἢ μικρῷ. κήπος δὲ μικρὸς ἐστὶν ἐν τῇ οἰκίᾳ.

καλὴ ἐστὶν ἡ Εὐγενία. καλὸς ἐστὶν ὁ Γρηγόριος. καλὰ εἰσιν τὰ παιδιά αὐτῶν· οἱ μὲν υἱοὶ καλοί, αἱ δὲ θυγατέρες καλαί. ἄρα οἱ δοῦλοι καλοί; οἱ μὲν καλοί, οἱ δὲ αἰσχροί. τίς ἐστὶν δοῦλος αἰσχρός; ὁ Σωσίας ἐστὶ αἰσχρός. ὀφθαλμὸν γὰρ κακὸν ἔχει. διὰ τί ὀφθαλμὸν κακὸν καὶ αἰσχρὸν ἔχει ὁ Σωσίας; ὅτι ὁ δεσπότης αἰεὶ τύπτει αὐτόν.

ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Γρηγορίου εἰσὶν δύο θύραι. ἡ μὲν θύρα ἐστὶν μεγάλη, ἡ δὲ θύρα ἄλλη ἐστὶ μικρά. καὶ ὁ οἶκος πολλὰς θυρίδας ἔχει. πολλὰι θυρίδες ἐν τῷ οἴκῳ εἰσὶν. καὶ ἐν τῷ οἴκῳ ἐστὶν αὐλή.

ἐν τῇ αὐλῇ ἐστὶν κῆπος μικρὸς. ἄλλοι μὲν οἴκοι περίστυλον ἔχουσιν, ἄλλοι δὲ οὐ. ἄρα περίστυλον ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ; ναί, ἐν τῇ τοῦ Γρηγορίου οἰκίᾳ ἐστὶν περίστυλον, οὐ μέγα, ἀλλὰ καλόν.

καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ ἐστὶ πολλὰ οἰκήματα. ὁ μὲν Ἀλέξιος ἐν οἰκῆματι μικρῷ καθεύδει. τί περὶ Δημητρίου; καὶ οὗτος καθεύδει ἐν μικρῷ οἰκῆματι. ἡ δὲ Εἰρήνη καὶ ἡ Σοφία ἅμα καθεύδουσιν ἐν οἰκῆματι γυναικῶν. ἄλλοι δὲ ἄνθρωποι, ὡς δοῦλοι, ἐν ἄλλοις οἰκῆμασιν καθεύδουσιν, οἱ ἄνδρες ἐν ἐνὶ οἰκῆματι, τοῦτ' ἐστὶν ὁ ἀνδρῶν, αἱ δὲ γυναῖκες ἐν ἐνὶ οἰκῆματι ἄλλῳ, ὀνόματι ὁ γυναικῶν.

ἡ οὖν Εὐγενία ἐστὶν ἐν τῇ αὐλῇ. ἄρα ἐστὶν μόνη; οὐ μόνη ἐστὶν ἡ Εὐγενία. αἱ κόραι σὺν αὐτῇ εἰσιν ἐν τῇ αὐλῇ. ὁ δὲ Γρηγόριος ἀπεστὶν. ἡ γυνὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐστὶν ἄνευ ἀνδρὸς αὐτῆς. ποῦ ἐστὶν ὁ Γρηγόριος; σήμερον ἔξω Ἀντιοχείας ἐστὶν, ὅτι πρὸς ἀγροὺς πορεύεται, μετὰ τοῦ Ἀλεξίου καὶ δούλων.

Π

ἐν δὲ τούτῳ, ἡ Εὐγενία μετὰ τῶν παιδίων τριῶν ἐν τῇ αὐλῇ ἐστὶν. αἱ μὲν κόραι καὶ ἡ μήτηρ λαλοῦσιν, ὁ δὲ παῖς παίζει ἐν τῷ περιστύλῳ. ὁ Δημήτριος ἀπὸ τῆς Εὐγενίας ἀποχωρεῖ.

τέσσαρα πάρεσιν, μία γυνὴ καὶ τρία παιδιά, δύο κόραι καὶ εἷς παῖς. καὶ ἐστὶν σφαῖρα. ὁ δὲ παῖς βάλλει τὴν σφαῖραν πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ. αἱ δὲ λαμβάνουσιν τὴν σφαῖραν καὶ βάλλουσιν αὐτὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν. ὁ δὲ λάμβανει τὴν σφαῖραν καὶ πάλιν βάλλει.

ἡ Εἰρήνη βάλλει ὑπὲρ τοῦ Δημητρίου τὴν σφαῖραν. ὁ οὖν παῖς ἀπέρχεται καὶ ζητεῖ αὐτήν. νῦν δὲ οὐχ ὄρα αὐτὸν ἡ μήτηρ. οὐδὲ οὗτος ὁ παῖς αὐτὰς ὄρα.

ἰδοῦ, ἀνὴρ ἐστὶν πρὸς τῇ θύρᾳ. ἐκεῖνος οὖν κόπτει. ἡ δὲ Εἰρήνη ἐκεῖνου ἀκούει καὶ κελεύει τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, τὴν Σωφίαν, λεγοῦσα, «κάλει μήτερα!» ἡ δὲ ἀδελφὴ ἡ Σωφία, καλεῖ τὴν Εὐγενίαν.

ἡ δὲ Εὐγενία κελεύει τὰς θυγατέρας, λεγοῦσα, «καλεῖτε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν.» αἱ δὲ καλοῦσιν, λεγοῦσαι, «Δημήτριε, ἔλθε δεῦρο.»

ὁ Δημήτριος ἔρχεται. «τί ἐστὶν, ὦ μητέρα;» ἡ δὲ ἀποκρίνεται, λεγοῦσα, «ἀνὴρ τις πάρεστιν. πρόσελθε πρὸς τὴν θύραν μετὰ δούλου καὶ ἐρώτα.

ὁ δὲ Δημήτριος καλεῖ δούλον, Τροχίλον, καὶ ἅμα προσέρχονται πρὸς τὴν θύραν. ὁ μὲν Τροχίλος λαλεῖ, ὁ δὲ Δημήτριος σιγαῖ.

Τρο· τίς εἶ σύ, οὗτος; Ἀγγ· ἀγγελὸς τις εἰμι, ἐκ τῶν ἀγρῶν ἔρχομαι. Τρο· ἀλλὰ τίνας τῶν ἀγρῶν ἔρχη, ὦ φίλε; Ἀγγ· δήλω, ἐκ τῶν ἀγρῶν τοῦ Γρηγορίου, τοῦ κυρίου μου. Τρο· οὗτος δὲ εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ σήμερον πορεύεται. τί ἐνθάδε ζητεῖς;

Ἀγγ· τὰ ἀληθῆ λέγεις; εἰς τοὺς ἀγροὺς πορεύεται ὁ Γρηγόριος; οἴμοι, ματαίως οὖν ἔρχομαι εἰς τὴν πόλιν σήμερον. νῦν δὲ ἀποχωρῶ.

ὁ οὖν δούλος καὶ ὁ παῖς ἐπανέρχονται πρὸς τὴν Εὐγενίαν. ἡ δὲ αὐτοὺς ὄρα καὶ ἐρωτᾷ, λεγοῦσα, «τίς ἐστὶν, καὶ τί βούληται;» ὁ δὲ Δημήτριος ἀποκρίνεται λέγων, «οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐστὶ ἀγγελος, καὶ τὸν πατέρα ζητεῖ. ἐκ τῶν ἀγρῶν ἔρχεται, καὶ νῦν πάλιν εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐπανέρχεται.»

ἄρα ὁ Γρηγόριος ἐν τοῖς ἀγροῖς; οὐκ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἀλλὰ ἐν τῇ ὁδῷ. νῦν δὲ εἰς τοὺς ἀγρούς πορεύεται. ὁ κύριος σὺν τέσσαρα δούλοις ἀποχωρεῖ τῆς πόλεως, καὶ οὗτοι βαδίζουσιν, ὁ δὲ κύριος ἐπὶ ἵππου ὀχεῖται.

Κεφάλαιον τὸ ἕκτον

I

ποῦ ἐστὶν ὁ Γρηγόριος; ὁ Γρηγόριός ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ. ἀλλὰ ποῦ ἔρχεται ὁ Γρηγόριος; πρὸς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ ἔρχεται. πόθεν δὲ ἔρχεται ὁ Γρηγόριος; ἀπὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας.

ἡ πόλις ἡ Ἀντιοχεία ἐστὶ μετὰ τὸν Γρηγόριον. οἱ ἀγροὶ κεῖνται πρὸ αὐτοῦ. οὗτος ὀχεῖται ἀπὸ τῆς πόλεως πρὸς τοὺς ἀγρούς, ἐπὶ ἵππου. νῦν δὲ ἐν τῷ μεσῷ ἐστὶ τῆς πόλεως καὶ τῶν ἀγρῶν.

οἱ ἀγροὶ τοῦ Γρηγορίου οὐ πόρρω ἀπὸ τοῦ ἄστεως, ἀλλὰ ἐγγύς ἐστιν. ἡ οὖν ὁδός, ἡ πρὸς τοὺς ἀγρούς ἄγει, οὐκ ἐστὶν μακρὰ, ἀλλὰ μικρὰ. ἡ δὲ ὁδὸς ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας πρὸς Σελεύκειαν ἐν Πιερίᾳ μακρὰ ἐστὶν. τί ἐστὶ Σελεύκεια ἐν Πιερίᾳ; ἔστιν πόλις μικρὰ ἐγγύς τῆς θαλάσσης.

οὐχ οὕτως μακρὰ ἐστὶν ἡ ὁδὸς πρὸς τοὺς ἀγρούς τοῦ Γρηγορίου, ὡς ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν Σελεύκειαν. ἀλλὰ οὐχ οὕτως μικρὰ ἐστὶν ἡ πρὸς Ἱεροσόλυμα ὁδός ὡς ἡ πρὸς Σελεύκειαν ὁδός.

περὶ πόλιν ἐστὶ τείχη. περὶ δὲ τὴν Ἀντιόχειαν τείχη, τείχη ἀρχαία καὶ τείχη νεά. ἐν δὲ τοῖς τείχεσιν εἰσὶ πύλαι. πύλαι εἰσὶ ὡσπερ θύραι, ἀλλὰ ἐν τείχεσιν. ἄρα πολλαὶ πύλαι ἐν τοῖς τείχεσιν τῆς Ἀντιοχείας; οὐ πολλαὶ, ἀλλὰ ὀλίγαι. ἐν δὲ τῷ τείχει περὶ τὴν Ῥώμην, πόσαι πύλαι εἰσὶν; περὶ μὲν τὴν Ῥώμην εἰσὶ δώδεκα πύλαι. περὶ δὲ τὴν Ἀντιόχειαν πέντε.

ὁ Γρηγόριος ἐπὶ ἵππου ὀχεῖται ἀπὸ τῆς πόλεως πρὸς τοὺς ἀγρούς. αὕτη ἡ ὁδὸς οὐ μακρὰ ἐστὶν.

ὁ Γρηγόριος ἐπὶ ἵππου ἔρχεται, οἱ δὲ δούλοι αὐτοῦ βαδίζουσιν. ὁ μὲν Σωσίας πρὸ τοῦ κυρίου βαδίζει, ὁ δὲ Ἡρακλείδης μετὰ τὸν δεσπότην βαδίζει. ἄρα βαδίζει καὶ ὁ Ἀλέξιος; καὶ οὗτος οὐ βαδίζει ἀλλὰ ἐπὶ ἵππου ὀχεῖται. πάντες ἀποχωροῦσιν ἀπὸ τῆς πόλεως, ἅμα πρὸς τοὺς ἀγρούς προσχωροῦσιν.

II

ἰδοῦ, ἀνθρωπός τις ἐν τῇ ὁδῷ ἐστὶν. ἐκεῖνος ὁ ἀνθρωπος οὐκ ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἄστυ βαίνει. πρῶτος ὁ Γρηγόριος αὐτόν ὀρᾷ, ὅτι ἐπὶ ἵππου καθίζει. ἄρα ἐκεῖνος καθίζει ἐπὶ ἵππου; οὐδαμῶς, ἀλλὰ βαδίζει, ὡσπερ οἱ δούλοι.

ἔστηκε οὖν ὁ Γρηγόριος καὶ λέγει τῷ υἱῷ τε καὶ τοῖς δούλοις, «στῆτε, ἄνδρες. τίς ἔρχεται; μένετε.» οἱ οὖν ἄλλοι ἐστᾶσιν, καὶ μένουσιν.

ὁ δὲ ἄλλος ἀνθρωπος, ὃς πρὸς αὐτοὺς βαδίζει, βλέπει τὸν Γρηγόριον μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ λέγει αὐτοῖς, «χαίρετε, φίλοι. ποῖ καὶ πόθεν;»

ὁ δὲ Γρηγόριος ἀποκρίνεται λέγων, «ἐκ Ἀντιοχείας, εἰς τοὺς ἀγρούς βαίνομεν. καὶ σύ;»

ὁ δὲ ξένος ἀποκρινόμενος λέγει, «ἐγώ; ἀπὸ Σελευκείας πρὸς τὴν πόλιν πορεύομαι.»

Γρη· τί ἐστὶν τὸ ὄνομά σοι; Μακ· τὸ ὄνομά μοί ἐστι Μακάριος. καὶ τίνα ἐστὶ τὰ ὀνόματα ὑμῖν. Γρη· ἐγὼ μὲν Γρηγόριος ὀνομάζομαι. τὸ ὄνομα τούτῳ τῷ υἱῷ μου ἐστὶν Ἀλέξιος. καὶ τοῖς ἄλλοις; δοῦλοι εἰσιν, καὶ οὐδενός. Μακ· ὁ θεὸς ὀνόματα δίδωσιν πᾶσιν τοῖς ἀνθρώποις, οὐ μόνον πολίταις. Γρη· ὁ Ζεὺς ὀνόματα δίδωσιν πᾶσιν, οὐκ ἐλευθερίαν. ἐγὼ μὲν κύριος αὐτῶν εἰμί, οὐ σύ. εἰ ἐθέλω αὐτοὺς ὀνομάζειν, ὀνομάζω, εἰ μὴ, οὐ τοῦτο ποιῶ. Μακ· ὡς θέλεις, οὕτως ἔσται. Γρη· ἀλλὰ, τίς εἶ σύ; Μακ· μοναχός εἰμι, δοῦλος τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου. Γρη· ἄρα οὐκ εἶ εἷς τῶν Χριστιανῶν; Μακ· ναί, δηλονότι. ὁ κύριός μου ἐστὶ Χριστὸς ὁ Ἰησοῦς. Γρη· καλῶς, ἀλλὰ ὁ θεὸς οὗτος ἐστὶν σοῦ, οὐδὲ ἐμοῦ. ἐγὼ δὲ τοὺς ἀρχαίους τοὺς θεοὺς τιμῶ. ἔρρωσο. Μακ· ἔρρωσθε καὶ ὑμεῖς.

ὁ μὲν Γρηγόριος οὐ θέλει περὶ τοῦ Χριστοῦ ἀκούειν, ὁ δὲ Ἀλέξιος θέλει, καὶ πρὸς τὸν μοναχὸν τὸν Μακάριον βλέπει καὶ νομίζει. ὁ δὲ Μακάριος βαδίζει πρὸς τὸ ἄστυ.

III

ἐσπέρας, ὁ Γρηγόριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰς τὸ χωρίον ἀφικνουῦνται. τὸ χωρίον ἐστὶν οἱ ἀγροί, οὓς ἔχει ὁ Γρηγόριος. οἱ μὲν δοῦλοι μάλα κάμνουσιν ὅτι πᾶσαν τὴν ἡμέραν βαδίζουσιν. ὁ δὲ Ἀλέξιος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ οὐ κάμνουσιν, ὅτι ἐπὶ ἵπποις ὀχοῦνται. ἐν δὲ τῷ χωρίῳ ἐστὶν οἰκία μικρά. μόνον δύο οἰκήματα ἔχει αὕτη ἡ οἰκία. ἀνὴρ τις πάρεστιν, ὀνομάτι Ξανθίας. τίς ἐστὶν Ξανθίας; ἀπελεύθερός ἐστιν. τοῦτ' ἐστὶν οὐδὲ πολίτης οὐδὲ δοῦλος, ἀλλὰ δοῦλος ἦν. νῦν δὲ οὐ.

οὗτος ὁ ἀπελεύθερός ἐστι γεωργός. ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Γρηγορίου οἰκεῖ καὶ τὸ χωρίον γεωργεῖ. ὁ γεωργός ἀνθρωπός ἐστιν ὅς γεωργεῖ. καὶ δὴ καὶ τὸ γεωργεῖν ἐστὶν ἐργάζεσθαι ἐν τοῖς ἀγροῖς.

ὁ δὲ Ξανθίας δοῦλον ἔχει. τί ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ; Δικαιοπόλις. ὁ Δικαιοπόλις οὐ φιλεῖ ἐργάζεσθαι. διὰ τί οὐ φιλεῖ τὸν πόνον; ὅτι ἐστὶ δοῦλος. ὁ γὰρ δοῦλος ἀνθρωπός ἐστιν ὅς οὐκ ἐλευθερός ἐστὶν, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ δουλεύει. ὁ οὖν Δικαιοπόλις οὐχ ἑαυτῷ, ἀλλὰ Ξανθίᾳ ἐργάζεται.

νῦν δὲ καιρὸς ἐστὶν καθεύδειν. ὁ γὰρ ἥλιος καταδύει, καὶ σκότος γίνεταί. οἱ οὖν ἀνθρωποὶ εἰς τὴν οἰκίαν τὴν μικράν εἰσερχόνται, καὶ καθεύδουσιν.

Κεφάλαιον τὸ ἕβδομον

I

ἐπεὶ ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, ἡ μήτηρ καὶ οἱ παῖδες ἐγείρονται. ἐκ τῶν οἰκημάτων ἐξέρχονται καὶ εἰς τὴν αὐλὴν εἰσέρχονται. τίνα ἐστὶ τὰ ὀνόματα αὐτοῖς; τὸ ὄνομα τῇ μητρὶ ἐστὶ Εὐγενία. καὶ ταῖς θυγατράσιν ἐστὶ τὰ ὀνόματα Σοφία καὶ Εἰρήνη. τὸ ὄνομα τῷ υἱῷ ἐστὶν Δημήτριος. ποῦ ἐστὶν ὁ υἱὸς ὁ ἄλλος; ἐν τοῖς ἀγροῖς μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

νῦν δὲ ἡ Εὐγενία καθίζει ἐν τῇ αὐλῇ, λεγοῦσα τοῖς παιδίοις, «δότε μοι ὕδωρ». ὁ μὲν Δημήτριος ἀποτρέχει καὶ ὕδωρ λαμβάνει. ἔπειτα δὲ ἐπανέρχεται καὶ τὸ ὕδωρ δίδωσι τῇ μητρὶ.

ἐν ᾧ Δημήτριος ἀποτρέχει, ἡ μήτηρ πάλιν κελεύει, «ὦ θύγατερ, Σοφία, δός μοι ἄρτον». ἡ δὲ Σοφία ἀπέρχεται καὶ ἄρτον ζητεῖ. τὸν οὖν ἄρτον εὕρισκει, λαμβάνει, καὶ πάλιν πρὸς τὴν μητέρα ἔρχεται. ἔπειτα τὸν ἄρτον δίδωσιν αὐτῇ.

τέλος δὲ ἡ μήτηρ ἐρωτᾷ τὴν θυγάτερα τὴν ἐτέραν, λεγοῦσα, «δός μοι ἔλαιον.» αὐτὴ δὲ ἡ θυγάτηρ ἀποβαίνει. τὸ δὲ ἔλαιον εὐροῦσα, πρὸς τὴν μητέρα προσφέρει, καὶ αὐτῇ δίδωσιν.

ἡ δὲ μήτηρ τὸ ὕδωρ, τὸν ἄρτον, τὸ ἔλαιον λαμβάνει. ταῦτα παρασκευάζεται, καὶ σῖτον τοῖς παιδίοις δίδωσιν. ἐκεῖνοι δὲ τὸν σῖτον ἐσθίουσιν. τὸν μὲν ἄρτον μετὰ τοῦ ἐλαίου ἐσθίουσιν, τὸ δὲ ὕδωρ πίνουσιν.

II

ἡμέρας γενομένης, ὁ πατήρ καὶ ὁ Ἀλέξιος, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτῶν, ἐγείρονται, καὶ σῖτον ἐσθίουσιν. ὁ Ξανθίας τὸν σῖτον τοῖς ἄλλοις δίδωσιν, οἱ δὲ λαμβάνουσιν καὶ ἐσθίουσιν. τί ἐσθίουσιν; ἄρτον, ἔλαιον, ὡσπερ οἱ ἐν τῷ ἄστει, ἀλλὰ καὶ ῥα καὶ μῆλα.

οὐ μένουσιν οἱ ἄνδρες ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλὰ εἰς τοὺς ἀγρούς πορεύονται, ὅτι σήμερον ὁ δεσπότης βούλεται γινώσκειν περὶ τοῦ χωρίου. ἄρα καλὸν ἐστίν, ἢ οὐ;

πάντες οὖν εἰς τοὺς ἀγρούς βαδίζουσιν. οἱ μὲν δοῦλοι οὐ βούλονται πορεύεσθαι, ὁ δὲ δεσπότης κελεύει. καὶ δὴ καὶ οὐ βούλεται ὁ Δικαιοπόλις. τί οὖν; ὁ δὲ Ξανθίας λέγει αὐτῷ, «μὴ ἴσθι ἀργός, ὦ δοῦλε, ἀλλὰ σπεῦδε.» σπεύδει οὖν ὁ δοῦλος.

ἐν τοῖς ἀγροῖς πολλὰ καὶ ἄλλα δένδρα ἐστίν, πολλὰ καὶ ζῶα. τίνα ἐστὶ τὰ ζῶα; οἶον ἵππος, ὄνος, βοῦς, ὄς, καὶ ἄλλα. τίνα ἐστὶ τὰ δένδρα; οἶον συκὴ, μηλέα, ἐλαία.

οἱ μὲν δοῦλοι ἐργάζονται ἐν τοῖς ἀγροῖς πᾶσαν τὴν ἡμέραν, οἱ δὲ ἄλλοι βαδίζοντες τοὺς ἀγρούς ὀρώσιν. πολλὰκίς δὲ ὁ Ξανθίας τῷ δούλῳ ἑαυτοῦ λέγει, «μὴ ἀργὸς ἴσθι». ὁ οὖν Δικαιοπόλις ἀεὶ ἀποκρίνεται πρὸς αὐτόν, «μὴ ἴσθι χαλεπός, δέσποτα». ἀλλὰ τοῦτο οὐ μεγάλη φωνὴ λέγει, ὥστε ἐκεῖνον μὴ ἀκούσαι.

Γρη· πῶς πράττει τὸ χωρίον; Ξαν· εὖ πράττει τὸ χωρίον. πολὺν σῖτον παρέχει. αἱ μὲν συκαὶ τὰ σῦκα, αἱ δὲ μηλέαι, μῆλα, αἱ δὲ ἐλαίαι, τὰς ἐλαίας. τὰ οὖν ζῶα καλῶς ἔχει. πολλοὶ μὲν ἵπποι εἰσιν, ὀλίγοι δὲ ὄνοι, ἀλλὰ καλοὶ. καὶ δὴ σὺ πολλὰς ὄσας ἔχεις, καὶ πολλὰς βοῦς. Γρη: ἀργὸς οὖν οὐκ εἶ, ὦ Ξανθία. χάριν σοι οἶδα. εἰ τὸ χωρίον πολὺ δίδωσι, καὶ ἐγὼ δίδωμι πολὺ σοι. Ξαν· σοὶ δὲ εὐχαριστῶ, κύριέ μου. ἀλλὰ νῦν πορευόμεθα εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἡσυχάζωμεν. ὁ γὰρ ἥλιος φλέγει. Γρη· εὖ λέγεις, εἰσελθῶμεν.

Γρηγόριος, Ἀλέξιος, Ξανθίας ἐπανέρχονται εἰς τὸν οἶκον. ἐνθάδε ὀλίγον ἐσθίουσιν καὶ ἡσυχάζουσιν. τί δὲ ποιοῦσιν οἱ δοῦλοι; ἔτι ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐργάζονται ἡλίου φλέγοντος.

III

μεσημβρίας ὁ Μακάριος εἰς τὴν πόλιν ἀφικνεῖται. ὁ ἥλιος ἐν τῷ οὐρανῷ ἐστίν, καὶ φλέγει. ὁ οὖν ἀνὴρ κάμνει. πολλὰς γὰρ ὥρας βαδίζει πρὸς τὸ ἄστυ. ἐθέλει οὖν σῖτον ἔχειν. ποῦ ἐστὶ σῖτος ἐν τῇ πόλει; ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐστὶν σῖτος. ὁ οὖν Μακάριος πρὸς τὴν ἀγορὰν βραδέως βαίνει. οὐ δυνατὸν ἐστὶ σπεύδειν ὅτι ὁ ἥλιος φλέγει μεσημβρίας.

πολλοὶ δὲ ἄνθρωποι εἰσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ. ἄλλοι μὲν ἀγοράζουσιν, ἄλλοι δὲ πωλοῦσιν. ὁ δὲ Μακάριος σῖτον βούλεται. σῖτον ἀγοράζειν βούλεται. πρῶτον μὲν σῖτον ζήτηι. ἐρωτᾷ «ποῦ ἐστὶν ἄρτος;» ὁ δὲ κάπηλός τις ἀποκρίνεται, «ἐκεῖ.» ἔπειτα βαδίζει πρὸς τὸν ἄρτον καὶ ἐρωτᾷ «πόσους ἀργυρίου ἄρτον ἀγοράζειν δύναμαι;» ὁ δὲ ἀποκρίνεται λέγων, «δυσὶν νομισμάτων».

ὁ οὖν Μακάριος δύο νομίσματα ἐκ τοῦ σάκκου λαμβάνει, καὶ αὐτὰ τῷ καπήλῳ δίδωσιν. ὁ δὲ τὰ νομίσματα λαμβάνει καὶ τὸν ἄρτον δίδωσιν τῷ Μακαρίῳ.

τοῦτ' ἐστὶν τὸ ἀγοράζειν καὶ τὸ πωλεῖν. ἀγοράζει γὰρ ὁ Μακάριος τὸν ἄρτον, ὃν ὁ κάπελος πωλεῖ. ἄνθρωπος, ὅς ἀγοράζει, ἀργύριον δίδωσιν καὶ ὃ τι λαμβάνει. ὅς δὲ ἀργύριον λαμβάνει καὶ ἄλλο τι δίδωσιν, πωλεῖ.

ὁ δὲ Μακάριος τὸν ἄρτον λάβων ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐκβαίνει. δύο ἄλλοι ἄνθρωποι βλέπουσιν πρὸς αὐτόν. ἅρα εἰσιν φίλοι; οὐχί. οὗτοι οἱ ἄνθρωποι οὐκ εἰσιν φίλοι, ἀλλὰ ἐχθροί. μετὰ οὖν τὸν Μακάριον βαδίζουσιν. οὐκ ἐν τῇ ἀγορᾷ, οὐ πάντες ὁρᾶν δύνανται, ἀλλὰ ἐν ὁδῷ ἐστήκασιν. βοῶσιν οὖν, λέγοντες, «στῆθι, ὦ μοναχέ.» ὁ δὲ Μακάριος ἐστηκῶς τρέπεται. νῦν δὲ ὁ Μακάριος αὐτοὺς ὁρᾷ, οἱ δὲ αὐτὸν ὁρῶσιν. οἱ μὲν γελῶσιν, ὁ δὲ οὐ γελᾷ. ἔπειτα οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, κακοὶ ὄντες, αὐτὸν τύπτουσιν, καὶ ἀργύριον αὐτοῦ καὶ ἄρτον λαμβάνουσιν.

Κεφάλαιον τὸ ὄγδοον

I

τῇ ὑστεραία ἡμέρᾳ, ὁ Γρηγόριος καὶ ὁ Ἀλέξιος ἐν τῇ πόλει εἰσίν. οὐκ ἔτι εἰσι πρὸς τῷ χωρίῳ, ἀλλὰ πρὸς τῇ οἰκίᾳ. ὁ πατήρ ἐν νῷ ἔχει εἰς τὴν ἀγορὰν ἔρχεσθαι. καὶ δὲ ἡ μήτηρ ἐθέλει πορεύεσθαι εἰς τὴν ἀγορὰν.

ἰδοῦ, πολλοὶ εἰσιν οἱ κάπηλοι ἐν τῇ ἀγορᾷ. ὁ κάπηλός ἐστὶν ἄνθρωπος ὃς καπηλεῖον ἔχει, καὶ ἐν καπηλείῳ αὐτοῦ πωλεῖ. Φίλιππος ἔχει καπηλεῖον, οὗτος οὖν κάπηλός ἐστὶν. ὁ Φίλιππος πωλεῖ πόλλα. τί γένος χρημάτων πωλεῖ ὁ Φίλιππος; βρώμα πωλεῖ· κρέας, ἄρτος, γάλα, κάρπος, ἰχθύς. ἄλλοι οὖν κάπηλοι ἄλλα πωλῶσιν, οἱ μὲν βιβλία, οἱ δὲ κοσμήματα, οἱ δὲ ζῶα, οἱ δὲ ἄλλα. κρέας, ἄρτος, κάρπος, ἰχθύς, εἰσιν βρώματα. τὸ μὲν κρέας ἐκ τῶν ζώων γίνεταί. ὁ δὲ ἄρτος γίνεταί ἐκ τοῦ πυροῦ. ὁ δὲ κάρπος ἐκ τῶν δένδρων. ὁ δὲ ἰχθύς ἐκ τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ ζώων γίνεταί.

πόλλοι οὖν ἄνθρωποι οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ βαδίζουσιν, πρὸ τοῦ καπηλείῳ τοῦ Φιλίππου ἐστήκασιν καὶ βλέπουσιν ἅ πωλεῖ. οἱ βρώμα βούλονται, ἀργύριον ἔχοντες, ἀγοράζουσιν καὶ ἀπέρχονται. ἄλλοι δὲ, οὐδὲν ἀργυρίου ἔχοντες, βλέπουσιν, ἀλλὰ ἄνευ βρωμάτων ἀποχωροῦσιν. ἐλεύθεροι οὖν πάρεισιν, καὶ δοῦλοι. οἱ δὲ δοῦλοι ὀλίγον ἀργυρίου ἔχουσιν, εἰ μὴ ἀργύριον τῶν δεσπότην.

II

καὶ ἐγένετο ὅτε ὁ Γρηγόριος καὶ ἡ Εὐγενία εἰς τὴν ἀγορὰν εἰσέρχονται, ὁ Φίλιππος λέγει κράζων «βρώμα, βρώμα, τὸ κάλλιστον βρώμα ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ»

ὁ μὲν Γρηγόριος ἀκούει αὐτοῦ, ἡ δὲ Εὐγενία οὐκ ἀκούει. πρὸς γὰρ καπηλεῖον ἄλλον ὁρᾷ αὐτή. ὁ δὲ Γρηγόριος τὴν χεῖρα αὐτῆς λαμβάνει, λέγων, «ἐκεῖσε». τοῦ δὲ ἀνδρὸς ἀκούουσα λέγει

«καλῶς, ἀλλὰ ποῖ πορεύομεθα;» ἀποκρίθεις λέγει ὁ Γρηγόριος «ἐκεῖσε, πρὸς τοῦτον τὸ καπηλεῖον».

οἱ μὲν πρὸς τὸν καπηλεῖον τοῦ Φιλίππου προσχωροῦσιν, καὶ πρὸ αὐτοῦ ἐστήκασιν. ὁ δὲ κάπηλος ὁ Φίλιππος πρὸς αὐτοὺς τρέπεται, λέγων, «χαίρετε, ὦ φίλοι μου, τί ἐθέλετε σήμερον; κρεάς, ἰχθύν, ἄρτον, ἄλλον τι;»

οὗτοι οὖν τὰ βρώματα σκοποῦσιν. τὰ βρώματα ἐν τῷ καπηλείῳ τοῦ Φιλίππου ἐστὶν ἀγαθὰ τε καὶ πόλλα. μάλιστα δὲ οἱ ἰχθύες αὐτοῖς ἀρέσκουσιν. ἔστι ἐκεῖ ἰχθύς μέγας καὶ ἰχθύς μικρός. ὁ μὲν ἰχθύς ὁ μέγας ἀρέσκει τῷ Γρηγορίῳ, ὁ δὲ μικρός ὁ ἰχθύς τῇ Εὐγενίᾳ ἀρέσκει.

ὁ οὖν Φίλιππος ἐρωτᾷ, «βούλεσθε ἰχθύν;» ὁ δὲ Γρηγόριος ἀποκρίνεται «ναί, ὦ τᾶν, βουλόμεθα. ὡς καλὸς ὁ ἰχθύς οὗτος.» ὑπολαμβάνει δὲ ἡ Εὐγενία, «ἀλλὰ ἐκεῖνος ὁ ἰχθύς οὐκ ἐστὶν οὕτως ἀγαθός ὡς οὗτος.»

αὐτὴ οὖν δείκνυσι τὸν μικρὸν ἰχθύν τῷ Γρηγορίῳ. «ἀρὰ μὴ οὗτός σοι ἀρέσκει;» ὁ δὲ «οὐδαμῶς, ὅτι λίαν μικρός ἐστίν. ἀλλὰ μᾶλλον ἀρέσκει μοι οὗτος ὁ μέγας ἰχθύς, ὅτι ἱκανῶς μέγας καὶ ἀγαθός δοκεῖ.» ταῦτα εἰπῶν, τὸν ἰχθύν ἔχει πρὸ τῆς Εὐγενίας. δείκνυσι οὖν τοῦτον τὸν ἰχθύν τῷ Φιλίππῳ λέγων, «πόσου ἐστὶν οὗτος;»

«οὗτοσι; πέντε νομισμάτων.»

III

ὁ οὖν Γρηγόριος λέγει, «τί, οὕτω μεγάλη ἐστὶ ἡ τιμὴ;» ὁ δὲ Φίλιππος ἀποκρίνεται, «ναί. οὕτως ἐστίν.» ἡ οὖν Εὐγενία ἐρωτᾷ, «τί ἐστὶν ἡ τιμὴ ἐκείνου τοῦ ἰχθύος;» ὁ δὲ Φίλιππος ἀποκρινόμενος αὐτῇ λέγει, «ἐκείνου, ἡ τιμὴ οὐκ ἐστὶ οὕτω μεγάλη ὡς τούτου, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἰχθύς οὐκ ἐστὶν οὕτω μέγας ὡς οὗτος. ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἐστὶ μόνον τεσσάρων νομισμάτων»

ὁ Γρηγόριος οὐκ ἐθέλει ἀγοράζειν τὸν ἰχθύν ὃν βούλεται ἡ Εὐγενία, οὐδὲ ἡ Εὐγενία βούλεται ὃν ἐθέλει ὁ ἀνήρ αὐτῆς. διαλέγονται ὀλίγον οὗτοι, Γρηγόριος καὶ Εὐγενία. εἶτα ὁ δεσπότης πρὸς τὸν κάπηλον τρέπεται, «καλῶς, φίλε μου, ἐκάτερον ἀγοράζειν βουλόμεθα, καὶ τοῦτον καὶ ἐκεῖνον.» ἐννέα οὖν νομίσματα ἐκ τοῦ σάκκου λάβων τῷ καπήλῳ δίδωσιν λέγων «δέχου τὸ ἀργύριόν σου.» ὁ δὲ Φίλιππος τὸ μὲν ἀργύριον δέχεται, τοὺς δὲ ἰχθύας ἀποδίδωσιν.

Κεφάλαιον τὸ ἕνατον

I

τῇ ὑστηραῖα ἐγείροντο ὁ Ξανθίας καὶ ὁ Δικαιοπόλις, ἐν τοῖς ἀγροῖς πρωτῆ. ὅτε ὁ ἥλιος ἀνάτελλει, οὗτοι ἐγείρονται, ὁ μὲν σπεύδει ἐργάζεσθαι, ὁ δὲ ἄργος ὧν οὐ σπεύδει. ἤττων οὐδέν, ἐκάτερος ἐγείρεται καὶ σῆτον, οὐ πολὺν, ἐσθίει.

τὸν οὖν ἄρτον καὶ ἔλαιον φάγοντες, εἰς τοὺς ἀγροὺς εἰσβαίνουσιν. ὁ μὲν Δικαιοπόλις, δοῦλος ὧν, τὸ ἄροτρον φέρει, καὶ προσάπτει αὐτὸ τοῖς βουσί. ὁ μὲν οὖν Ξανθίας ὀπισθεν ἐλαύνει τοὺς

βοῦς, ὁ δὲ δοῦλος τὸ σπέμρα σπέρει ἐν τοῖς ἀγροῖς. οὐ μόνον ἀγρὸν ἀροτρεύουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρόβατα σκοποῦσιν. τὰ οὖν δὲ πρόβατα πλανᾶται ἐν τοῖς ὄρεσιν.

ὁ οὖν Ξανθίας οὐ μόνον γεωργός, ἀλλὰ καὶ ποιμὴν ἐστίν, ὃς πρόβατα ἔχει. τὰ γὰρ πρόβατα ἔχει ἐν τοῖς ἀγροῖς τε καὶ ὄρεσιν, αὐτὰ σκοπῶν καὶ φυλάσσων. πῶς φυλάσσει; κύνας ἔχει, καὶ μάχαιρα. τί ἐστὶν κύων;

κύων ἐστὶν ζῷον, καὶ φίλος τοῖς ἀνθρώποις. τῷ οὖν Ξανθία εἰσὶ τρεῖς κύνες, Στύραξ, Ὀρμή, καὶ Τεύχων. ὁ μὲν Τεύχων ἐστὶν κύων μικρός. ὁ δὲ Ὀρμή μείζων ἐστὶν ἢ Τεύχων. ὁ δὲ Στύραξ ἐστὶν μείζων τοῦ Τεύχωνος καὶ τοῦ Ὀρμῆς, ὁ γὰρ Στύραξ μέγιστος κύων ἐστίν.

ἀνθρώπων γεωργούντων, οἱ κύνες παίζουσιν. εὐθύς, εἷς τῶν κυνῶν ὑλακατεῖ, «βαῦ βαῦ.» οἱ μὲν οὖν ἕτεροι ὑλακτοῦσιν, οἱ δὲ ἄνθρωποι παύουσιν ἐργαζόμενοι. τί ἐστὶν; μακρόθεν πρόβατον ἀκούεται.

II

ὄπισθεν τοῦ ἀγροῦ ἐστὶν ὄρη. μετὰ τῶν ὀρέων ἄγκη ἐστίν. πρὸ τῶν ὀρέων ἐστὶ πεδῖον, ἐν ᾧ πρόβατα πορεύεται. πολλὰ πρόβατα ἐν τῷ πεδίῳ πλανᾶται, πολλὰ δὲ ἐν τοῖς ὄρεσιν βαίνουσιν. καὶ δὴ καὶ ποιμένες μετὰ τῶν προβάτων πλανῶνται ἐν τοῖς ὄρεσιν. σήμερον, ὑπὲρ τὸ πεδῖον ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ νέφος πάρεστιν.

μακρόθεν πρόβατον καλεῖ, τοῦτ' ἐστὶ βλεχᾶται, «βῆ βῆ.» διὰ τί τοῦτο τὸ πρόβατον βλεχᾶται; ὅτι μακρόθεν ἀπὸ τῶν προβάτων τῶν ἄλλων ἐστίν. καὶ δὴ καὶ λύκοι πάρεισιν ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ἐν τῇ ὕλῃ.

ἄρα τὸ πρόβατον ἀκούεται; ναί, ἀκούεται. τίνες ἀκούουσιν τοῦ προβάτου; οἱ κύνες αὐτοῦ ἀκούουσιν. τὸ πρόβατον ὑπὸ τῶν κυνῶν ἀκούεται. εἶτα ὑλακτοῦσιν οἱ κύνες. ἀκούονται οὖν οἱ κύνες ὑλακτοῦντες; ναί. τίνες δὲ ἀκούουσιν τῶν κυνῶν; οἱ κύνες ἀκούονται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν.

III

κυνῶν ὑλακτούντων, ὁ Ξανθίας διαλέγεται μετὰ τοῦ Δικαιοπόλεως, «τί ποιῶμεν;» ὁ μὲν Δικαιοπόλις φοβεῖται λύκους, καὶ οὐ βούλεται εἰς τὰ ὄρη εἰσβαίνειν. ὁ δὲ Ξανθίας ἀνδρείοτερος ἐστὶν ἢ ὁ δοῦλος, οὐδὲ αὐτὸς φοβεῖται, ἀλλὰ ὀρμαῖθαι ἐθέλει.

ὁ οὖν ἐλευθέρος ὁ Ξανθίας κελεύει τὸν δοῦλον αὐτοῦ μένειν ἐν τῷ πεδίῳ σὺν τοῖς ἄλλοις προβάσιν. ὁ δὲ αὐτὸς ὀρμαῖται μετὰ τῶν κυνῶν αὐτοῦ, ἀνδρείος ὢν, εἰς τὰ ὄρη. τί βούλεται; βούλεται τὸ πρόβατον εὑρεῖν. εἰς οὖν τὰ ὄρη βαίνει ἵνα εὐρῆ τὸ πρόβατον.

καὶ ἐγένετο ὅτε ὁ δοῦλος μένει ἐν τοῖς ἀγροῖς μετὰ τῶν προβάτων, ὁ ποιμὴν καὶ γεωργός, ὁ Ξανθίας, εἰς τὰ ὄρη εἰσβαίνει ἅμα τοῖς κυσίν. οἱ κύνες πρὸ τοῦ Ξανθίου τρέχει, ἀλλὰ οὐ μάκραν. ὁ μὲν ὄπισθεν αὐτῶν βαδίζει, οἱ δὲ πρόσθεν αὐτοῦ τρέχουσιν. ὁ μὲν αὐτοῖς ἔπεται, οἱ δὲ ἡγοῦνται.

Κεφάλαιον τὸ δέκατον

I περὶ ζώων

τί ἐστιν ζῶον; ζῶον ἐστὶν οἶον ἵππος, ὄνος, ὄνος, ὄνος, πρόβατον, καὶ ἄλλα. ἄρα ἐστὶν ζῶον ὁ ἄνθρωπος; ναί, ζῶον ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος. τὰ μὲν ζῶα θηρία ἐστὶν, τὰ δὲ ἡμερα. τὰ θηρία ἐστὶν οἶον λύκος, λέων, κροκόδιλος, καὶ ἄλλα, ἃ ἐν τοῖς ὄρεσιν τε καὶ ταῖς ὕλαις οἰκοῦσιν, ἢ ἐν τόποις μακρὰν τῶν πόλεων τῶν ἀνθρώπων. τὰ δὲ ἡμερά ἐστι ζῶα οἶον ὄνοι, πρόβατα, καὶ βόες, οἱ μετὰ τῶν ἀνθρώπων οἰκοῦσιν, καὶ δὴ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐργάζονται ἢ ἃ οἱ ἄνθρωποι ἐσθίουσιν.

ἄρα ἐστὶν ζῶα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ; μάλιστα γε. οἱ ὄρνιθες ἐν τῷ οὐρανῷ, τοῦτ' ἐστὶν τῷ ἀέρι, οἰκοῦσιν καὶ πέτονται. οἱ ὄρνιθες διὰ τὸν ἀέρα πέτονται (τὸ πέτεσθαι σημαίνει πορεύεσθαι ἐν τῷ ἀέρι, ὑπὲρ τὴν γῆν). πῶς πέτονται οἱ ὄρνιθες; τοῖς πτεροῖς αὐτῶν πέτονται. πτερὰ μὲν δύο ἔχουσιν οἱ ὄρνιθες, πόδας δὲ δύο οἱ ἄνθρωποι. ἔχουσιν πόδας οἱ ὄρνιθες; ναί, οὐ μόνον πτερὰ, ἀλλὰ καὶ πόδας ἔχουσιν. οἱ δὲ ἄνθρωποι δύο πόδας, καὶ δύο βραχίονας ἔχουσιν.

ἐν δὲ θαλάσῃ οἰκοῦσιν ἰχθύες. οἱ ἰχθύες οὐδὲ πόδας οὐδὲ πτερὰ οὐδὲ βραχίονας ἔχουσιν, ἀλλὰ οὐρανὸν ἔχουσιν. ἕκαστος ἰχθύς ἔχει μίαν οὐράν. καὶ ἐγένετο ὅτε ὁ ἰχθύς κολυμβᾷ, κινεῖ τὴν οὐράν αὐτοῦ. ὅτε ὁ ὄρνις πέτεται, κινεῖ ἐκεῖνος τὰ πτερὰ αὐτοῦ. ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὡς ἄλλα ζῶα ἐπὶ τῆς γῆς, τὰς πόδας αὐτοῦ κινεῖ ὅτε βαδίζει. καὶ δὴ καὶ ἴχνη ἐν τῇ γῆ λείπει. ὅς ἐπὶ τῆς γῆς βαδίζει, ποιεῖ ἴχνη ἐν τῇ γῆ.

II

ὁ Ξανθίας καὶ οἱ κύνες αὐτοῦ τρέχουσιν εἰς τὰ ὄρη. ἵνα τί; ἵνα τὸ πρόβατον εὐρίσκωσιν. τὸ δὲ πρόβατον ἔνθα καὶ ἔνθα πλανᾶται, οἱ δὲ ζητοῦσιν αὐτό. ἀλλὰ γὰρ ζῶον ἄλλον ἀκούεται τοῖς ὄρεσι, τοῦτ' ἐστὶν λύκος. ὁ λύκος ἐστὶ ζῶον ὃ ἄλλα ζῶα ἐσθίει. καὶ δὴ καὶ οὗτος ὁ λύκος ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ πλανᾶται καὶ ζῶα ζῆται. μὴ πρόβατον ἀκούεται; ναί, ἀλλὰ οὐ μόνον ὑπὸ τῶν κύνων ἀκούεται τὸ πρόβατον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ λύκου. ὁ οὖν λύκος ζητεῖ αὐτό, οὕτως ὁ Ξανθίας.

εὐθύς ὁ λύκος ὠρύεται, «οὐ οὐ ὦ». νῦν δὲ ὁ λύκος ὑπὸ τοῦ προβάτου ἀκούεται. ὁ δὲ Ξανθίας τοῦ λύκου ὠρεομένου ἀκούει. ἄρα οἱ κύνες ἀκούουσιν; ναί, καὶ ταχέως τρέχουσιν. ὁ γὰρ λύκος τοῦ προβάτου ὀσφραίνεται. καὶ τὸ πρόβατον ὀσφραϊνόμενον τοῦ λύκου πάλιν βληχᾷται. ὁ δὲ ἄνθρωπος οὐκ αὐτῶν ὀσφραίνεται, ἀλλὰ μόνον ἀκούει. οἱ δὲ κύνες αὐτοῦ ὀσφραίνονται τε καὶ ἀκούουσιν. ἅμα ὁ Ξανθίας, οἱ κύνες, καὶ ὁ λύκος ἀφικνοῦνται εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐστὶν τὸ πρόβατον. τοῦτο οὖν πρόβατον μάλα φοβεῖται. οἱ δὲ κύνες ἐστήκασιν περὶ τὸν λύκον, ὑλακτοῦντες. ὁ δὲ λύκος τοὺς ὀδόντας δεικνυσὶν αὐτοῖς. ὁ δὲ Ξανθίας τὴν μάχαιραν ἐν τῇ χεὶρὶ ἔχει. οὐδεὶς κινεῖται.

εὐθύς ὁ λύκος ἐπιβάλλει τῷ προβάτῳ. τὸ δὲ φύγειν οὐ δύναται, ἀλλὰ ὁ Στύραξ, μικρότατος κύων, πρὸ τοῦ προβάτου, ἀντὶ τοῦ λύκου, ἔστηκε ὑλακτοῦν. τότε ὁ λύκος δάκνει τὸν Στύρακα. ὁ οὖν Στύραξ μαχέσθαι πειρᾷ, ἀλλὰ οὐ δύναται. ἀπέθανον ὁ κύων. ἐν ᾧ Στύραξ μετὰ τοῦ λύκου μαχεῖται, ὁ Τεύχων καὶ ὁ Ὀρμητὴ τὸν λύκον ἐπιβάλλουσιν. καὶ δὴ καὶ αὐτὸς ὁ Ξανθίας ὄρματα ἐπὶ τὸν λύκον. τῇ μάχαιρα πταίει αὐτὸν, οἱ δὲ κύνες δακνοῦσιν, ἄχρι οὗ ὁ λύκος αὐτὸς ἀπέθανον.

κεφάλαιον τὸ ἐνδέκατον

I

τῇ ὑστεραῖα ὁ Ἀλέξιος ἐγείρεται. ὕδωρ λαμβάνει. τὰς οὖν χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον λούει. οὐ λούεται (πᾶν τὸ σῶμα λούει), ὅτι πρῶτ' ἐστίν. ἔπειτα τὴν ἐσθῆτα περιβάλλεται. ἐκ οὖν τοῦ οἰκημάτος ἐξέρχεται καὶ τὸν πατέρα ἀσπάζεται λέγων, «χαῖρε, ὦ πάτερ». πρὸς δὲ αὐτὸν ἀποκρίνεται ὁ κύριος λέγων «χαῖρε καὶ σύ, ὦ υἱέ. προσβαίνεις πρὸς τὸ διδασκαλεῖον σήμερον, οὐ γάρ;» τῷ πατρὶ οὕτως λέγοντι, ὁ υἱὸς λέγει ἀποκρινόμενος «ναί, πρὸς τὸ διδασκαλεῖον. τίς δοῦλος σὺν ἐμοὶ βήσεται;» ὁ δὲ Γρηγόριος ἀποκρίνεται «ὁ Ἡρακλείδης βήσεται μετὰ σοῦ πρὸς τὸ διδασκαλεῖον. ὁ γὰρ οὗτός ἐστιν πιστός καὶ ἀγαθός.»

II

ὁ οὖν Ἀλέξιος καὶ ὁ Ἡρακλείδης ἅμα προσβαδίζουσιν ἐκ τοῦ οἴκου. ὁ ἥλιος φαίνεται, καὶ θερμόν ἐστιν. ὁ Ἡρακλείδης πράγματα τοῦ Ἀλεξίου φέρει· βιβλίον, στῦλον, πίνακα. ὁ δὲ Ἀλέξιος οὐδὲν φέρει. ταχέως μὲν βαδίζει, βραδέως δὲ ὁ Ἡρακλείδης. Ἄλε· σπεῦδε, ὦ δοῦλε. Ἡρα· ἀλλὰ οὐ δυνατόν μοι σπεῦδειν. Ἄλε· τί λέγεις; διὰ τί σὺ οὐ δύνασαι ταχέως βαδίζειν; Ἡρα· σὺ μὲν νεός εἶ, γέρων δὲ εἰμι. καὶ δὴ καὶ πάντα φέρω. διὰ ταῦτα οὐ δύναμαι. Ἄλε· μὴ ἀργός ἴσθι. δύνασαί γε. ἰδοῦ, οὐ μόνον βαδίζειν δύναμαι, ἀλλὰ καὶ τρέχειν! Ἡρα· δεσπότη! οὐδαμῶς τρέχειν δύναμαι. βαδίζειν δύναμαι, οὐδὲ ταχέως.

III

τέλος δὲ ὁ Ἀλέξιος καὶ ὁ Ἡρακλείδης ἀφικνοῦνται εἰς τὸ διδασκαλεῖον. ὁ μὲν Ἡρακλείδης τὴν θύραν ἀνοίγει, ὁ δὲ Ἀλέξιος εἰσβαίνει ἀσπαζόμενος τὸν διδάσκαλον. ἄρα τίς ἐστίν ὁ διδάσκαλος; τὸ ὄνομα αὐτῷ ἐστίν Λιβάνιος. αὐτὸς γὰρ ὁ Λιβάνιος οὐ μόνον ἐστίν διδάσκαλος τοῦ διδασκαλείου, ἀλλὰ καὶ ῥήτωρ καὶ δεσπότης. τί διδάσκει οὗτος ὁ διδάσκαλος; ὁ μὲν Λιβάνιος τὴν τέχνην τὴν ῥητορικὴν διδάσκει. μὴ ὁ Λιβάνιος τὴν γραμματικὴν διδάσκει; οὐχι, ἀλλὰ διδάσκαλος ἄλλος, ὅς ἐν τῷ τοῦ Λιβανίου διδασκαλείῳ διδάσκει, τὴν γραμματικὴν διδάσκει. οὐκέτι δὲ μανθάνει ὁ Ἀλέξιος τὴν γραμματικὴν, ἀλλὰ τὴν ῥητορικὴν. ἐλθὼν δὲ ὁ Ἀλέξιος ἀσπάζεται τὸν διδάσκαλον, «χαῖρε βέλτιστε διδάσκαλε.» ἀποκρινόμενος δὲ ὁ Λιβάνιος λέγει αὐτῷ «χαῖρε καὶ σύ, παιδίον μου.» λέγων δὲ Ἀλέξιος οὕτως ἀποκρίνεται, «συγγνώμην ἔχε, ἀλλὰ οὐκέτι παιδίον εἰμί. ἀνὴρ γὰρ γέγονα.»

IV

σήμερόν εἰσιν ἐν τῷ διδασκαλείῳ πολλοὶ μαθηταί. ὁ μὲν Ἀλέξιος τὸν πίνακα αὐτοῦ καὶ τὸν στῦλον λάμβανει. ὁ δὲ Ἡρακλείδης καθίζει. ὁ δὲ διδάσκαλος τὰ Ὀμηρικὰ ἀναγιγνώσκει. οἱ δὲ παῖδες γράφουσιν. πῶς γράφουσιν οἱ παῖδες; τῷ στύλῳ καὶ τῷ πίνακι γράφουσιν. ἔπειτα ὁ Λιβάνιος ἐρωτᾷ, «δυνάσθε τὰ Ὀμηρικὰ ἀναγιγνώσκειν;» ἀποκρίνονται οἱ παῖδες «ναί, ὦ διδάσκαλε, ἀναγιγνώσκων δυνάμεθα.»

ὁ οὖν Λιβάνιος κελεύει αὐτούς ἀναγνῶναι. οἱ δὲ τὰ τοῦ Ὀμήρου ποιήματα ἀναγιγνώσκουσιν. τότε δὲ πάλιν ἐρωτᾷ ὁ διδάσκαλος λέγων «τίς ὑμῶν δύνασαι ἀναγνῶναι ὡς ῥαψωδός;» ὁ δὲ Ἀλέξιος ἰστᾶται καὶ ἀναγίγνωσκει χωρὶς πίνακος. οὕτως ὁ ῥαψωδὸς ποιεῖ. ὁ Ἀλέξιος τῷ ὄντι οὐ ἀναγίγνωσκει ἀλλὰ λέγει τοὺς τοῦ Ὀμήρου λόγους ἄνευ πίνακος καὶ ἄνευ βιβλίου. αὐτὸν οὖν ὁ διδάσκαλος ἐπαινεῖ. τέλος δὲ Ἀλέξιος καθίζει καὶ οἱ ἄλλοι καθ' ἓνα ἀναγιγνώσκουσιν.

V

μετὰ τὴν τῆς ἡμέρας σχολῆν ὁ διδάσκαλος σὺν τῷ Ἀλεξίῳ διαλέγεται.

Λιβ· ἀνὴρ γέγονας, ὦ Ἀλέξιε. τί ἐν νῷ ἔχεις πράσσειν; πάντα τὰ ποιήματα τὰ Ὀμήρου καλῶς οἶδας, καὶ δὴ καὶ λόγους κρείττονας ποιεῖν δύνασαι, ὡσπερ ῥήτωρ. καὶ τὴν ῥητορικὴν τὴν τέχνην εὖ μαθάνεις. τί ἄλλο; Ἀλε· ὁ μὲν πάτηρ μου βούλεται με εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ εἰσελθεῖν. ἢ ἴσως τὰ νομικὰ μαθεῖν. οὐ μὴν βούλομαι. Λιβ· δὴ που βούλη ὁ τι; Ἀλε· τὴν φιλοσοφίαν μαθεῖν βούλομαι. Λιβ· εὐγε! δεῖ σε εἰς τὰς Ἀθήνας πορευέσθαι! Ἀλε· τί δὴ; Λιβ· ἐκεῖ εἰσὶν διδάσκαλοι οἱ ἄριστοι καὶ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ῥητορικῆς. ἔγωγε μὴν πρὸς τοὺς ἐμοὺς φίλους γράψω. Ἀλε· χάριν σοι ἔχω, ὦ φίλτατε διδάσκαλέ μου. Λιβ· οὐδὲν πρᾶγμα, ὦ παῖ. πόλλα ἔτη νῦν μετὰ ἐμοῦ μαθάνεις καὶ ἀγαθὸς μαθητῆς εἶ.

VI

ὑστερον οὖν ὁ Ἀλέξιος οἴκαδε ἐπανέρχεται, τοῦ Ἡρακλείδους ἀκολουθοῦντος. τοῦτ' ἐστὶν ὁ Ἀλέξιος πρῶτος βαδίζει, καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ὁ Ἡρακλείδης βαδίζει.

ὅτε εἰς τὴν οἰκίαν ἀφικνεῖτο ὁ Ἀλέξιος, ὁ μὲν Γρηγόριος πρὸς τραπεζᾶ καθιζόμενος γράφει ἐπιστόλας. ἄρα στύλῳ καὶ πίνακι γράφει ὁ δεσπότης; οὐχί, ἀλλὰ τῷ καλάμῳ τε καὶ τῷ μελάνι χρώμενος γράφει, οὐκ ἐν πίνακι τι, ἀλλὰ ἐν παπύρῳ.

ὁ δὲ Ἀλέξιος εἰς τὸ οἶκημα εἰσελθὼν τὸν πατέρα ἀσπάζεται. ὁ δὲ «τί ἐγένετο πρὸς τῷ διδασκαλείῳ σήμερόν;» φήσιν. ἀποκρίνεται δὲ Ἀλέξιος «ὁ Λιβάνιος ὁ διδάσκαλος ἐμὲ πείθει εἰς τὰς Ἀθήνας πορευέσθαι.» οὐδὲ χαίρει ὁ Γρηγόριος οὐδὲ ὀργίζεται. πρῶτον μὲν οὐδὲν λέγει. ἔπειτα δὲ πολὺν χρόνον πρὸς τὸν υἱὸν βλέπει. τέλος δὲ λέγει «καλῶς νομίζω σε ἐκεῖ πόλλα καὶ ἀγαθὰ μαθεῖν δύνασθαι. ἐμοὶ δοκεῖ σε ἐν ταῖς Ἀθήναις δύο ἔτη μένειν καὶ μάθηναι. μετὰ ταῦτα βούλομαι σε οἴκαδε ἐπανέλθειν καὶ σὺν ἐμοὶ ἐργάζεσθαι.» ὁ δὲ υἱὸς ὁμολογεῖ.

Κεφάλαιον τὸ δωδέκατον.

I

ἐν δὲ τούτῳ ὁ Μακάριος ἐν ὁδῷ τινι ἐστίν, ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀντιοχείᾳ. τί ποιεῖ ὁ Μακάριος; οὐδὲν ποιεῖ, ἀλλὰ χαμαὶ κείται (ποῦ ἐστὶν χαμαί; ἐπὶ τῆς γῆς), καὶ πολὺν χρόνον οὐδὲ κινεῖται οὐδὲ φωνὴν ποιεῖν δύναται. τέλος δὲ στενάζει καὶ ἰστᾶται, ἀλλὰ χαλεπὸν ἐστίν.

ποῦ εἰσιν οἱ ἔχθροι αὐτοῦ; ἄπεισιν. αὐτοὺς γὰρ ὄραν οὐ δύναται ὁ μοναχός. οὐδένα ὄραν δύναται ἐν τῇ ὁδῷ. πάντες ἔφυγον. ὁ οὖν Μακάριος μόνος ἐστίν. ποῖ ἀπῆλθον οἱ ἔχθροι; ὁ Μακάριος οὐκ οἶδεν. ποῖ ἔρχεται ὁ Μακάριος; ἐν νῷ ἔχει πρὸς μοναστήριον ἔρχεσθαι, ἀλλὰ οὐ ἀκριβῶς οἶδεν τὴν ὁδόν. οὐδὲν ἤττων ἐβαδίζειν.

II

ὁ οὖν Μακάριος βαίνει καθ' ὁδόν τινα. ἔπειτα ὁδὸν ἀλλήν βαδίζει. ἡ πρώτη ὁδὸς βραχεῖά ἐστιν. ἡ δεύτερα μακρά ἐστιν. ἡ πρώτη ἢ ὁδὸς βραχυτέρα ἐστίν ἢ ἡ δεύτερα ἢ ὁδὸς. τούναντίον, ἡ δεύτερα μακρότερα ἐστίν ἢ ἡ πρώτη. ὁ οὖν Μακάριος κατὰ τὴν βραχυτέραν ὁδὸν βαδίζει, ἔπειτα κατὰ τὴν μακρότεραν.

τότε ἰσπᾶται καὶ βλέπει. βλέπει οὖν ἐπ' ἀριστερά τε καὶ ἐπὶ δεξία. εἰσιν δύο ὁδοί. ἡ ἐπ' ἀριστερά ὁδὸς μακρότατά ἐστιν, καὶ οὐ δύναται ὄραν τὸ τέλος. ὁ οὖν Μακάριος εἰς ταύτην τὴν ὁδὸν οὐκ εἰσβαίνει. ἡ δὲ ἐπὶ δεξία ὁδὸς βράχιστα ἐστίν. τὸ γὰρ τέλος βραδίως ὄραν δύναται ὁ μοναχός. εἰς οὖν ἐκείνην τὴν ὁδὸν εἰσβαίνει καὶ οὐ πολὺ βαδίζει ἄχρι τῆς θύρας τοῦ οἴκου τινός. τίς ἐστίν ὁ οἶκος; μοναστήριόν ἐστιν.

III

τὴν θύραν τοῦ μοναστηρίου κρούει ὁ Μακάριος. οὐδεὶς δὲ ἔρχεται. πάλιν οὖν ὁ Μακάριος κόπτει. τέλος δὲ ἀνθρωπὸς τις ἐλθὼν βοᾷ «τίς εἶ;» ὁ δὲ Μακάριος ἀποκρίνεται «μοναχός εἰμι, ὀνόματι Μακάριος».

ὁ ἐν τῷ οἴκῳ ἀνθρωπὸς ἐρωτᾷ «τί βουλόμενος εἰς τὸ μοναστήριον ἡμῶν ἀφικνηῖ;»

ὁ ἔξω ἀνθρωπὸς, ὁ Μακάριος, βοᾷ διὰ τῆς θύρας, «ἀποθάνων ἦκω, μοναχός ὢν, βοήθησόν μοι»

ἐν δὲ τούτῳ αἷμα καταρρεῖ εἰς τὴν γῆν. πόθεν ρεῖ τὸ αἷμα; ἐκ τοῦ Μακαρίου. ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ προσώπου αὐτοῦ. πολὺ αἷμα εἰς τὴν γῆν πίπτει. ἔπειτα καὶ αὐτὸς ὁ Μακάριος πάλιν πίπτει εἰς τὴν γῆν. ὁ τοῦ μοναστηρίου μοναχός τὴν θύραν ἀνοίξας καὶ εἰς τὴν ὁδὸν ἐκβαίνει.

IV

ὁ ἀνθρωπὸς ὁ ἐκβὰς σκόπτει τὸν Μακάριον. ἐρωτᾷ οὖν λέγων, «τί ἐγένετο; τίνες ταῦτα ἐποίησαν;» ἀλλὰ ἐτι νῦν οὐ δύναται ἀποκρίνεσθαι ὁ Μακάριος. ὁ μοναχός ἄλλος αἶρει αὐτὸν καὶ εἰσφέρει εἰς τὸ μοναστήριον.

ἐν οὖν τῷ μοναστηρίῳ τίθησιν αὐτὸν ἐπὶ κλίνην. μοναχοὶ δὲ ἄλλοι φέρουσιν ὕδωρ πρὸς τὴν κλίνην ἐπὶ ἧ Μακάριος κεῖται. ὁ πρῶτος μοναχὸς τὰ τραύματα τοῦ Μακαρίου σκόπτει. ὁ δὲ ἔχει τραῦμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ τραύματα ἐπὶ τοῦ σώματος.

τὸ ὄνομα τούτῳ τῷ μοναχῷ ἐστὶ Νικάνωρ. οὗτος οὖν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῶν μοναχῶν λάβων τὰ τραύματα τοῦ Μακαρίου λούει. εὔ γὰρ οἶδεν περὶ τραυμάτων, ὅτι ἰατρός ἐστίν. ἰατρός ἐστίν

ἄνθρωπος ὃς τραύματα καὶ νόσον θεραπεύειν δύναται. πρῶτον μὲν λούει τὸ τοῦ Μακαρίου σῶμα. ἔπειτα δὲ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ λούει. ὁ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίγει, ἀλλὰ αὖθις κλείει.

λούσας τὰ τραύματα ὁ Νικάνωρ λέγει τῷ ὑπηρέτῃ (τοῦτό ἐστιν· μοναχὸς ἄλλος) «φέρε μοι ἐπίδεσμα.» ὁ δὲ ὑπηρέτης τὰ ἐπίδεσμα εὐρῶν φέρει αὐτὰ πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ αὐτὰ λαβὼν δεῖ τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τραῦμα ἐπιδέσμων. τὸν ἐπίδεσμον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τίθησιν, εἴτα περὶ τὴν κεφαλὴν, ἐν κύκλῳ, δεῖ. τὸ αἷμα κατάρρουν παύεται. οὐκέτι αἷμα ἐκ τοῦ τραύματος καταρρεῖ.

V

νῦν δὲ ὁ Μακάριος ἐπὶ τῆς κλίνης κεῖται, ἀλλὰ οὐκέτι καθεύδει. διὰ τί οὐ καθεύδει; θερμόν γάρ ἐστιν. ἀλλὰ ὁμῶς νύξ ἐστιν, οὐ δύναται καθεύδειν. ἐπὶ τὴν κλίνης κεῖται καὶ βλέπει πρὸς τὴν στέγην. ἐν νῷ ἔχει τὰ τῆς ἡμέρας γινόμενα. τί ἐγένετο; ἐχθροὶ τινες αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ ἔβλαπτον, καὶ πολλὰ τραύματα εἶχεν. τότε μὲν κακῶς ἑαυτὸν εἶχεν, νῦν δὲ ἄμεινον ἔχει.

τὰ νῦν οὐκέτι θερμὸς ἐστιν ὁ Μακάριος, ἀλλὰ ψυχρὸς γίγνεται. τί ἐστὶ ψυχρόν; οὐκ ἔστιν θερμόν! ψυχρὸς οὖν ὢν, βραδέως ἐγείρεται καὶ κλείει τὴν θυρίδα. ἄνεμος γάρ τις διὰ τῆς θυρίδος πνεῖ. πάλιν οὖν κεῖται, οὐ δυνάμενος καθεύδειν.

μέσῃ τῇ νυκτὶ αὖθις γίγνεται θερμὸς ὁ Μακάριος. οὕτω θερμὸς γενόμενος, ἐγερθεὶς τὴν θυρίδα ἀνοίγει. ὁ ἄνεμος, ὃς οὐκ πνεῖ εἰς τὸ οἶκημα, πάλιν πνεῖ καὶ αὐτὸν ποιεῖ ψυχρότερον. τέλος δὲ, τῇ τρίτῃ φυλακῇ τῆς νυκτός, δύναται ὀλίγον καθεύδειν.

VI

ἡλίου ἀνατέλλοντος, ὁ Μακάριος καθεύδων παύεται, ἐγείρεται, καὶ περιμένει. δι' ὀλίγου Νικάνωρ ἔρχεται καὶ ἐρωτᾷ αὐτόν «πῶς ἔχεις σήμερον» ὁ δὲ Μακάριος ἀποκρίνεται λέγων, «εὖ ἔχω, ἄμεινον σήμερον ἢ χθές.» ἐρωτᾷ πάλιν ὁ Νικάνωρ, «τί βουλόμενος ἦκεις, ὦ τᾶν;» ὁ οὖν Μακάριος διηγεῖται τῷ Νικάνωρι περὶ ἑαυτοῦ. οὗτος ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἦλθεν. μακρὰν ἐπορεύθη. νῦν εἰς τὴν Ἀντιοχεῖαν ἀφίκετο. ἐθέλει νῦν περιμένειν ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ. διὰ τί; ἄνθρωποὶ τινες ἐκ τῆς Αἰγυπτου βούλονται αὐτὸν βλάπτειν, καὶ ἐτι ἀποκτείνειν.

κεφάλαιον τὸ τρίτον καὶ δέκατον

I

κεῖται ὁ λύκος ὁ τεθνηκῶς χάμαι. τραύματα γὰρ πολλὰ ἐδέχετο καὶ ἀπέθανεν, πολὺ τοῦ αἵματος ἔκρουεν ἐπὶ τὴν γῆν, ὥσπερ σπονδαί τινες. ὁ δὲ Ξανθίας ἐπὶ λίθῳ τινι καθιζόμενος, ἀπὸ μάχης παύεται. οἱ δὲ κύνες, Τεύχων καὶ Ὀρμῆ, πρὸς αὐτῷ καθιζόμενοι φύσιώσιν. τὸ φύσιᾶν ἐστὶ πολὺν ἀέρα εἰς τὸ στόμα καὶ ἐκ τοῦ στόματος ταχέως πνεῖν. ὁ δὲ Στύραξ ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸς τῷ λύκῳ, κεῖται, καὶ τεθνηκῶς.

πολὺν οὖν χρόνον ὁ Ξανθίας οὐδὲν λέγει, οὐδὲ κινεῖται, ἀλλὰ πρὸς τὴν γῆν βλεπῶν ἡσυχάζει. τέλος δὲ ὀλίγον δακρύει ὑπὲρ τοῦ Στύρακος. ἀλλὰ οὐ δύναται αὐτὸν θάπτειν, ὅτι ἡ γῆ ἐνθάδε

πετρώδης ἐστίν. πολλοὺς γὰρ λίθους ἔχει. καὶ δὴ καὶ δεῖ τὸν Ξανθίαν φέρειν τὸ πρόβατον οἴκαδε.

τὸ οὖν πρόβατον ἄγει οὗτος τοῦδε ἐκ τόπου. ἄνθρωπος τῷ προβάτῳ ἡγεῖται, ζῶον δὲ τῷ ἄνδρι ἔπεται. καὶ οἱ κύνες τῷ Ξανθία ἔπονται. ὁ δὲ αὐτοῖς ἡγεῖται.

II

ἀπὸ τῶν ὁρῶν ἐπανερχεται ὁ Ξανθία τῷ προβάτῳ καὶ τοῖς κυσίν ἡγουμένους. οὐδὲ ὑλάκτους οἱ κύνες οὐδὲ πλανᾶται τὸ πρόβατον, ἀλλὰ ἐγγὺς αὐτῷ ἔπονται. μακρὰν τοῦ οἴκου ὁ Ξανθίας φωνῇ μεγάλη βῶν καλεῖ τὸν Δικαιοπόλιν, «ὦ Δικαιοπόλι, ποῦ εἶ, ἐλθέ δεῦρο. συλλάμβανε. ἄγε τὸ πρόβατον πρὸς τὰ ἄλλα. ἐγὼ δὲ τοῖς κυσίν ἡγοῦμαι.»

ἀλλὰ ἡ φωνὴ τοῦ Ξανθίου οὐκ ἀκούεται. οὐδὲ τις ἔρχεται. ποῦ ἐστὶν ὁ Δικαιοπόλις;

ὁ δὲ Ξανθίας ἐγγύτερος γενόμενος πάλιν βῶ. οὐδεὶς δὲ ἀποκρίνεται, οὐδὲ ἄνθρωπὸν τινα ὁρᾷ δύναται οὗτος. εἶτα νομίζει τὸν Δικαιοπόλιν καθεύδειν. λέγει οὖν ἑαυτῷ «καλὸν μοι δοκεῖ εἰς τὴν οἰκίαν εἰσέλθειν καὶ εὐρίσκειν αὐτόν.»

III

εἰσβάς οὖν τὸν οἶκον ὁ Ξανθίας ζητεῖ τὸν Δικαιοπόλιν, ἀλλὰ μάτην. ὁ γὰρ Δικαιοπόλις οὐκ ἐστίν. οὐδὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῇ οὐδὲ ἐγγὺς. πολὺν οὖν χρόνον ζητεῖ αὐτὸν ὁ Ξανθίας καὶ οὐκ εὐρίσκει. ἄλλο τι δὲ εὐρίσκει· σῖτος καὶ μάχαιρα ἄπεισιν. ταῦτα οὐκ εὐρών, ἄρχεται νομίζει τὸν Δικαιοπόλιν ἀπεῖναι. ἄρα ὁ Δικαιοπόλις φεύγει ἀπὸ τοῦ δεσπότη αὐτοῦ; οὕτω δοκεῖ.

ἔξω τοῦ οἴκου, ἴχνος τι ἐν τῇ γῆ ζητῶν βαδίζει. οὐ μόνον ἴχνος τοῦ Δικαιοπόλεως εὔρειν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἴχνη, ἃ ἀπὸ τοῦ οἴκου ἄγει. νῦν δὲ οὐκέτι νομίζει αὐτὸν πεφευγέναι, ἀλλὰ οἶδεν. τοὺς κύνας αὐθις λύσας τὰ ὄπλα ἑαυτοῦ παρασκευάζει ἃ ἐν τῇ ὁδῷ δεῖ. εἶτα ὁρμάται.

IV

ἐν δὲ τούτῳ ὁ φεύγων δοῦλος κατὰ τὴν ὁδὸν εὐθυμὸς βαδίζει, οὐδὲ τὸν δεσπότην αὐτοῦ φοβεῖται, ὅτι νομίζει αὐτὸν μακρὰν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἀπεῖναι. διὰ τοῦτο χαίρει. σῖτον ἔχει. μάχαιραν ἔχει. καὶ ἀργύρια ἔχει, ἃ ἐκ τοῦ σάκκου τοῦ Ξανθίου ἔκλειψεν.

ὁ δὲ Ξανθίας ἄρχεται διώκειν. οἱ κύνες τούτῳ ἡγοῦνται, αὐτοὶ ἐκείνῳ, τῷ Δικαιοπόλει, ἔπονται. πῶς αὐτῷ ἔπεσθαι δύναται; ἐκείνου ὀσφραίνονται. ὀσφραίνόμενοι οὖν ἔπονται, καὶ ὁ Ξανθίας ἀκουλουθεῖ, τὰ ἴχνη τὰ ἐν τῇ γῆ σκόπτων.

V

νυκτὸς γιγνομένης, ὁ Δικαιοπόλις δυὸ ἀνθρώπους ἐν τῇ ὁδῷ βαδίζοντας ὁρᾷ. πρῶτον μὲν φοβεῖται, ἔπειτα δὲ οὐ μεριμνᾷ, ὅτι ἐλεύθερός ἐστιν, ὡς νομίζει. ὅτε οἱ δυὸ ἐγγυτέρω προσχωροῦσιν, ἀκριβῶς ὁρᾷ δύναται ὅτι μαχίρας ἔχουσιν, καὶ ἰσχυροὶ εἰσιν.

τίνες εἰσὶν οὗτοι; κακοὶ εἰσιν. τῷ ὄντι, λησταὶ εἰσιν. ληστής ἐστὶν ἄνθρωπος ὃς ἄλλους βλάπτει (καὶ ἀποκτείνει), καὶ τὰ ἀργύρια κλέπτει. οὕτως ἐγένετο τῷ Μακαρίῳ, ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ. καὶ ὡς τῷ Μακαρίῳ, οὕτως τῷ Δικαιοπόλει. οὗτοι γὰρ οἱ λησταὶ αὐτόν ἀποκτείνειν βούλονται.

ὁ πρῶτος ληστής βοᾷ «οὗτος! δός μοι τὸ ἀργύριον.» ἄρα ἔχει φόβον ὁ Δικαιοπόλις; ὁ φόβος αὐτὸν κατέχει. ἀποκρίνεται οὖν λέγων «οὐδὲν ἔχω. δοῦλός εἰμι.» ὁ ληστής ὁ ἕτερος λέγει, «μὴ δοῦλος μάχαιραν τοιαύτην ἔχει; δοῦλος οὐκ εἶ.» Δικαιοπόλις δὲ φοβοῦμενος ἀποκρίνεται «ναί, δοῦλος ἦν, ἀλλὰ οὐκέτι. ἀργύριον δὲ οὐκ ἔχω» ὁ δὲ πρῶτος «ἴνα τί οὐ ἀποκτείνω;» Δικ· «οὐ μὰ τὸν Δία. μὴ ἀπόκτεινον. ληστής μετὰ ὑμῶν γίνεσθαι θέλω» οἱ δυὸ οὖν λησταὶ ἀλλήλοις διαλέγονται, καὶ ὁμολογοῦσιν. οὕτως ὁ Δικαιοπόλις ληστής τρίτος γίγνεται.

VI

ὄτε ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, Ξανθίᾳς ὀψέ ποτε εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ἀφικνεῖτο. δῆλόν ἐστι ὅτι ἄνθρωποι ἦσαν, ἀλλὰ νῦν οὐκ εἰσιν. ὁρᾷ γὰρ τόπον ἐν ᾧ πῦρ ἦν. τὰ ἴχνη βλέπει, οὐδὲ ἐνός, οὐδὲ δυοῖν, ἀλλὰ τριῶν. καὶ τὰ τῶν τριῶν ἴχνη ἔνθεν ἄγει. ποῖ ἄγει τὰ ἴχνη; οὐδὲ πρὸς τὴν πόλιν, οὐδὲ πρὸς τὸν κλῆρον.

νομίζει ἑαυτῷ, «τί ποιῶ; οὐ δύναμαι προσβάλλειν τρισίν.» οἴκαδε ἔρχεται ὁ Ξανθίᾳς. ἐν δὲ τῇ ὁδῷ ἀπαντᾷ ἀνθρώπῳ τινὶ ἐρχομένῳ πρὸς τὴν πόλιν. αἰτεῖ οὖν αὐτὸν ἀγγελίαν φέρειν τῷ Γρηγορίῳ περὶ τῶν γενομένων. ἐκεῖνος τὴν ἀγγελίαν ἀκούσας, ἄργυριον, οὐ πολὺ, δέχεται, καὶ πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν σπεύδει.

τὸ κεφάλαιον τὸ τέταρτον καὶ δέκατον

I

ἐν δὲ τούτῳ, ὁ Δημήτριος ἐν διδασκαλείῳ ἐστίν. τί διδασκαλεῖον; τὸ διδασκαλεῖον τοῦ Λιβανίου, φανερόν ἐστιν. ἀλλὰ ὁ Λιβάνιος αὐτός οὐ διδάσκει τὸν Δημήτριον. διὰ τί; ὅτι οὐκ τοσαῦτα ἔτη γεγονώς ἐστὶν ὁ Δημήτριος. οὗτος γὰρ ἐπὶ τὰ γράμματα μανθάνει, δι' οὗ γραμματικός τις διδάσκει αὐτόν. ὁ οὖν Δημήτριος καθίζει μετὰ τῶν ἄλλων παίδων καὶ τὰ γράμματα μανθάνει. πῶς μανθάνουσιν οἱ μαθηταί; πάντες πίνακας ἔχουσιν, καὶ στύλους. ἐπὶ τοῦ πίνακος, ἢ περὶ τοῦ πίνακος, ἔστιν ἢ μάλθα. τί ἐστὶ μάλθα; αὕτη ἐστὶν ὃ τι μαλακόν καὶ ἐν ἧ γράφειν δύνανται. τὸν στῦλον ἐπὶ τῇ μάλθῃ γράφουσιν, ἢ ἔλκουσιν. οὕτως γράμμα ποιεῖται ἐν τῇ μάλθῃ. πολλὰ γράμματα ποιεῖται ὑπὸ τῶν παίδων. καὶ δυὸ ἢ τρία γράμματα ποιοῦσιν συλλαβὴν. πολλὰ γράμματα ποιοῦσιν λέξεις ἢ λόγους. καὶ δὴ καὶ πολλὰ λέξεις ποιοῦσιν τὸν τῶν ἀνθρώπων λόγον.

II

ὡς ὁ Ἀλέξιος πολλὰ ἔτη μετὰ τοῦ Λιβανίου μαθητὴς ἦν, οὕτως ὁ Δημήτριος σὺν τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ. πρῶτον γὰρ ἔμαθεν τὰ γράμματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. ἔπειτα ὁ ἀγαθὸς διδάσκαλος ἐδίδαξεν τὸ ἀναγιγνώσκειν. νῦν δὲ ὁ Δημήτριος ἀναγιγνώσκειν εὐ δύναται. πρὸς τούτοις, τὰ

ἽΟμηρικὰ, τὴν Ἰλιάδα τε καὶ τὴν Ὀδύσσειαν, καλῶς οἶδεν. ἀλλὰ περὶ τῆς ῥητορικῆς τῆς τέχνης, οὐδὲν οἶδεν.

III

ἐν τῇ σχολῇ μετὰ τοῦ Δημητρίου εἰσὶ τέσσαρες παῖδες: Διόδωρος, Ἀρίστων, Νικόμαχος, καὶ Κλέων. Δημήτριος οὖν πρῶτος εἰς τὸ διδασκαλεῖον ἀφικνεῖται, ὅτι παῖς ἀγαθός ἐστιν, καὶ αἰεὶ ἐθέλει πρὸ τοῦ καιροῦ ἀφικνεῖσθαι. ὁ δὲ δεύτερος ὁ μαθητὴς ἐστὶν Ἀρίστων, φίλος ὢν τοῦ Δημητρίου. τρίτος ἀφικνεῖται ὁ Διόδωρος. οἱ τέταρτοὶ οἱ ἅμα ἀφικνοῦνται, εἰσὶ Νικόμαχος τε καὶ Κλέων, ὅτι ἀδελφοὶ ὄντες ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἴκου ἔρχονται. ὁ διδάσκαλος καλεῖ Νικόμαχον λέγων, «στῆθι, Νικόμαχε, καὶ ἔλθὲ δεῦρο. ἀνάγνωθι». ὁ οὖν Νικόμαχος ἔστηκεν καὶ ἀναγιγνώσκει. δεύτερον δὲ ὁ Κλέων ὁμοίως ποιεῖ. τρίτον δὲ Ἀρίστων, τέταρτον δὲ ὁ Διόδωρος, πέμπτον δὲ ὁ Δημήτριος ἔστηκεν καὶ ἀναγιγνώσκει.

IV

ὁ Δημήτριος ἐστηκώς τὰ ἽΟμηρικὰ ἀναγιγνώσκει. τὰ ποιήματα εὖ ἀνέγνω. ὁ δὲ διδάσκαλος ἐπαινεῖ αὐτὸν λέγων, «καλῶς ἀνέγνως, ὦ μαθητά μου. καθίζει νῦν.» ὁ οὖν διδάσκαλος καλεῖ Νικόμαχον καὶ Κλέωνα, «στῆτε, παῖδες, καὶ ἀνάγνωτε διάλογον τοῦ Πλάτωνος.» οἱ δὲ ἐστηκότες ἀνέγνωσαν τὸν τοῦ Πλάτωνος διάλογον. ὁ μὲν Κλέων πολλάκις τοὺς στοίχους πονηρῶς ἔλεγεν. ὁ δὲ Νικόμαχος τὸν Κλέωνα οὕτω ποιοῦντα γελᾷ. ὁ δὲ διδάσκαλος αὐτοὺς οὐκ ἐπαινεῖ ἀλλὰ μέμφεται λέγων «πονηρῶς ἀνέγνωτε, παῖδες πονηροί» οἱ δὲ ἀποκρινόμενοι εἶπον «οὐδαμῶς, διδάσκαλε, ἀλλὰ καλῶς ἀνέγνωμεν!» ὁ δὲ εἶπεν, «σιγῶντες καθίσετε!» οἱ δὲ καθίζουσιν, οὐδὲν λέγοντες.

V

σήμερον οὖν ἔστιν ἡ ἡμέρα ἢ ἐσχάτη τοῦ Δημητρίου ἐν τούτῳ τῷ διδασκαλείῳ. διὰ τί; ὁμοίως τῷ Ἀλεξίῳ, ὅσα ἔτη ἐμάνθανεν οὗτος μετὰ τούτου τοῦ διδασκάλου, καὶ νῦν πολλὰ ἔμαθεν, ὥστε νῦν δεῖν αὐτὸν εἰς τὸ διδασκαλεῖον ἄλλον εἰσελθεῖν. εἰς τί; δηλονότι, εἰς τὸ διδασκαλεῖον τοῦ Λιβανίου. ὅτε ὁ Δημήτριος εἰς τὸ διδασκαλεῖον τοῦ Λιβανίου ἀφικνεῖτο, ὁ Λιβάνιος αὐτὸν γινώσκει. πῶς; τὸ πρόσωπον τοῦ Δημητρίου ὁμοίον τῷ τοῦ Ἀλεξίου πρόσωπῳ ἐστίν. καὶ δὴ καὶ, οἶδεν ὁ Λιβάνιος ὅτι ὁ Δημήτριος σήμερον ἔρχεται. «χαῖρε, ὦ παῖ» ἀσπαζόμενος εἶπεν ὁ Λιβάνιος. ὁ Δημήτριος ἀποκρίθη, «χαῖρε, βέλτιστε διδάσκαλε. πολλὰ περὶ σου ἤκουσα τοῦ ἀδελφοῦ μου λέγοντος» ὁ δὲ Λιβάνιος λέγει, «ναί, καὶ τὰ πάντα ἀληθῆ, οὐ γάρ;»

VI

VII

VIII

τὸ κεφάλαιον τὸ πέμπτον καὶ δέκατον

I

σήμερον ὁ Ἀλέξιος πρὸς τὰς Ἀθήνας πορεύεται. οὐπω ἐν τῇ ὁδῷ ἐστίν, ἀλλὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ. πάντες συλλέγονται ἐν τῇ αὐλῇ. τίνες εἰσίν; οἱ παῖδες καὶ οἱ γονεῖς ἐνθάδε εἰσίν· οἱ μὲν δύο ἀδελφοί, αἱ δὲ ἀδελφαὶ αἱ δύο, καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ. οὐ δοῦλοι πάρειςιν; δοῦλοι πάρειςιν, οὐ πολλοί. ἐν νῶ ἔχει ὁ Ἀλέξιος οἴκοθεν ἐξέρχασθαι σήμερον, πρῶτῃ, εἰ δυνατόν ἐστιν. μέλλει οὖν Ἀλέξιος ὀρμαῖσθαι, ἀλλὰ οὐ δύναται. διὰ τί; πρῶτον δεῖ αὐτὸν ὑγιαίνειν λέγειν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

ὁ οὖν Ἀλέξιος περιπλέκεται τῇ Σοφίᾳ. ἔπειτα οὗτος καὶ ἡ Εἰρήνη περιπλέκονται. τέλος δὲ τὸν ἀδελφὸν τὸν Δημήτριον φιλεῖ καὶ περιπλέκεται, λέγων, «καλὸς ἴσθι, ὦδελφε, καὶ τοῖς γονεῦσι πείθου.»

τί περὶ τῶν γονεῶν; οὗτοι μέλλουσιν τῷ υἱῷ ἀκολουθεῖν πρὸς τὸν λιμένα. τί ἐστίν ὁ λιμὴν; ἔστι τόπος τις εἰς ὃν ναῦς ἀφικνοῦνται καὶ ἐξ οὗ ἐκπλέουσιν. οὐκ ἔστιν λιμὴν ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ, ὅτι ἡ Ἀντιόχεια οὐ πρὸς τῇ θαλάσῃ ἀλλὰ ἰκανῶς μακρὰν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐστίν.

ποῦ οὖν ἡ λιμὴν τῆς Ἀντιοχείας; ἐν τῇ Σελευκείᾳ. τίς ἡ Σελεύκεια; πολλὰ γὰρ εἰσιν αἱ Σελεύκειαι· ἡ Σελεύκεια ἢ ἐπὶ τῆς Τίγρητος, ἡ Σελεύκεια Πισιδίας, ἡ Σελεύκεια Ἰσαυρίας, καὶ ἡ Σελεύκεια ἐν Πιερίᾳ.

ἡ Σελεύκεια ἐν Πιερίᾳ ἐστὶ πόλις ἐγγὺς τῆς Ἀντιοχείας, πρὸς τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὀρόντου. πλοῖα οὖν ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας εἰς τὴν Σελεύκιαν διὰ τοῦ Ὀρόντου πλέουσιν, οὗ τὰ φορτία ἐκφέρουσιν τῶν πλοίων καὶ εἰς τὰς ναῦς τιθέασιν. ἀπὸ τῆς Σελευκείας εἰς τὴν θάλασσαν ἐκπλέουσιν, πρὸς τὴν Ἰταλίαν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Λιβύην, τὴν Κόρινθον, καὶ ἄλλας πόλεις.

ὁ καιρὸς ἐστίν. ὁ Ἀλέξιος ἐκ τοῦ οἴκου ἐκβαίνει, τοῖς γονεῦσιν ἀκολουθεῖ πρὸς τὸν λιμένα.

II

νῦν δὲ μεσημβρία ἐστίν, καὶ ὁ ἥλιος ἐν τῷ οὐρανῷ φαίνει. οἱ τρεῖς διὰ τὰς ὁδοὺς τῆς Ἀντιοχείας βαδίζουσιν, μετὰ ἀλλήλων διαλεγόμενοι. ὁ μὲν Ἀλέξιος λαλεῖ περὶ ὧν ἐν ταῖς Ἀθήναις πράξειν μέλλει, ἡ δὲ Εὐγενία περὶ ὧν μιμησκειται ἐν τῷ τοῦ Ἀλεξίου βιωῖ, ὁ δὲ Γρηγόριος περὶ τὴν διαιτίαν ἣν δεῖ τῷ υἱῷ ἄγειν ἐν ταῖς Ἀθήναις.

καὶ δὴ καὶ δοῦλοι αὐτοῖς ἔπονται. οἱ δοῦλοι μετὰ ἀλλήλων διαλέγονται; μάλιστα γὰρ, ἀλλὰ οὐ μεγάλη φωνῆ. περὶ τίνων λαλοῦσιν οἱ δοῦλοι; πολλὰ καὶ ἄλλα λέγουσιν. τὸ μέγιστόν ἐστι περὶ

τοῦ τῶν δούλων βιοῦ. πρὸς τούτοις, περὶ τῶν δεσπότην διαλέγονται, ὅτι δούλοι πλεῖστα περὶ αὐτῶν ἴσασιν.

διὰ τί ἔπονται οἱ δούλοι τούτοις πρὸς τὸν λιμένα; ὅτι οἱ δεσπότην οὐκ ἐθέλουσιν τὰ σκεῦα ἐαυτῶν φέρειν. τὸ οὖν φέρειν ἐστὶν τοῖς δούλοις. οὕτως ἐστὶν ἡ διαίτια τῶν δούλων, οὐ γὰρ; ὡς καλὸν ἐστι δεσπότην εἶναι.

III

εἰς τὸν λιμένα ἀφίκοντο πάντες. πόσαι νῆές εἰσιν; πολλαί; πλεῖσταί εἰσιν αἱ νῆες. χαλεπὸν οὖν ἐστὶν γινώσκαι ὅτινες εἰς τὰς Ἀθήνας μέλλουσιν πλεύσασθαι, ὅτινες εἰς ἄλλους τοὺς τόπους. πῶς δυνατὸν ἔσται γινώσκαι; δεῖ αὐτοὺς ἐρωτᾶν καὶ πυθάνεσθαι.

ὁ οὖν Γρηγόριος ἀνθρωπὸν τινα ἐρωτᾷ, «ποῖ μέλλει ἐλεύσεσθαι αὕτη ἡ ναῦς;» τοῦτο ἀκούσας ὁ ναύτης ἀποκρίνεται «εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὧ τᾶν»

ἐν δὲ τούτῳ ὁ Ἀλέξιος πρὸς ναύτην ἄλλον προσχωρεῖ, μέλλων ἐρωτήσιν ὅποι ἐλεύσεται ἡ ναῦς. ἐκεῖνος δὲ τρέπεται λέγων «τί ζητεῖς, ὧ παῖ;»

«ναῦν ζητῶ, ἢ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐλεύσεται. σὺ ἐκεῖσε ἐλεύσῃ;» ἀποκρίνομενος ἐρωτᾷ ὁ Ἀλέξιος. εἶπεν οὖν ὁ ναύτης, «ναὶ πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἐλεύσομαι, αὐριον δέ. αὕτη ἐστὶ ἡ ἐμὴ ναῦς, ὅτι οὐ μόνον ναύτης εἰμί, ἀλλὰ καὶ ναύκληρος. ἐθέλεις εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλεύσεσθαι;» «μάλιστα γὰρ, κύριε! μαθητὴς ὢν πρὸς τὰς Ἀθήνας πορεύομαι ὅτι ἐν τοῖς ἐκεῖ διδασκαλείοις μανθάνειν βούλομαι. καὶ τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ῥητορικὴν μανθάνειν ἐν νῶ ἔχω, καὶ τὰ λοιπά...»

«καλῶς, ὧ παῖ» φησιν ὁ ναύκληρος, «ἀλλὰ, ἔχεις ἀργύριον τοῦ πλεῖν;»

τοῦ ναυκλήρου οὕτως λέγοντος, ὁ πατὴρ προσχωρήσας ὑπολαμβάνει λέγων, «ναὶ, ἀργύριον ἔχομεν.»

IV

ἐν τῷ λιμένι ὁ πατὴρ καὶ ὁ ναύκληρος διαλέγονται. «ἐπὶ πόσω» φησὶν ὁ Γρηγόριος, «ὁ πλοῦς;» ὁ ναύκληρος· «ἐνὶ νομίσματι χρυσῶ» ὁ δὲ Γρηγόριος εἶπεν, «τί; τοσοῦτον αἰτεῖ; ἔξ τῶν ἀργύρων παρέχω» ὁ δὲ ναύκληρος ἀπεκρίθη «ἔξ μόνον! ἐννέα δεχέσθαι δύναμαι, οὗ ἤττον.» ὁ δὲ πατὴρ ὁμολογῶν ἐννέα ἄργυρα νομίσματα παρέχει τῷ ναυκλήρῳ.

ἐν δὲ τούτῳ ὁ Ἀλέξιος τὰ φορτία ἢ τὰ σκεῦα αὐτοῦ εἰσφέρει εἰς τὴν ναῦν. μετὰ δὲ ταῦτα κελεύει χαίρειν τοῖς γονεῦσιν καὶ καθίζει ἐπὶ τῇ νηϊ. ποῦ ἐν τῇ νηϊ καθίζει; ἐπὶ τῷ καταστρώματι τῆς νεώς. πολλοὶ οἱ ναῦται περὶ αὐτὸν τρέχοντες, βοῶντες καὶ διαλέγοντες μετὰ ἀλλήλων, ἀλλὰ οὐδεὶς μετὰ αὐτῶ διαλέγεται. πρὸς τὴν γῆν σκόπει θαυμάζων περὶ τοῦ βίου ἑαυτοῦ καὶ νομίζων περὶ τῶν μελλόντων.

V

δι' ὀλίγου οἱ μὲν ναῦται λύουσιν, ἡ δὲ ναῦς ἐκ τοῦ λιμένος βραδέως πορεύεται. διὰ τὰ κύματα πλεῖ ἡ ναῦς πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ δὴ καὶ ἄνεμος ὀπισθεν πνεῖ. ἀνθρωπὸς τις, ναύτης ὢν,

πρὸς τὸν Ἀλέξιον προσχωρήσας ἐρωτᾷ αὐτὸν λέγων «τίς εἶ, πόθεν καὶ ποῖ;» ἀποκρίνεται δὲ ὁ Ἀλέξιος «Ἀλέξιος τοῦ Γρηγορίου εἰμί, ἐκ τῆς Ἀντιοχείας ἦξω, νῦν δὲ Ἀθήναζε πλέω.» ναύτης «ἀναμφιβόλως, ὅτι πάντες ἡμεῖς εἰς τὰς Ἀθήνας πλέομεν. ἀλλὰ ἵνα τί; τί βουλόμενος Ἀθήναζε πορευῆ σὺ;» «τὴν φιλοσοφίαν μαθάνειν βούλομαι. σπουδάζω φιλοσοφεῖν. ἄρα οἶδας τὰ τοῦ φιλοσόφων;» ὁ δὲ λέγει «παῖς ὦν τὰ Ὀμηρικὰ ἔμαθον, καὶ τοῦτο ἐμοῖ ἰκανόν. νῦν δὲ ἐπὶ τῇ θαλάσῃ πονῶν ὀλίγον χρόνον τοῖς καὶ τῶν ποιητῶν καὶ τοῖς τῶν φιλοσόφων διατριβῶ. ὁρᾷ μὴ λίαν χρόνον διατριβῆς, ὦγαθε.»

VI

μετὰ τέσσαρες καὶ δέκα ἡμέρας εἰς τὸν Πειραιὸν ἀφικνοῦνται. ὁ πλοῦς ταχὺς ἦν καὶ ἡδύς, καὶ τῷ Ἀλεξίῳ ἤρρεσεν, μᾶλλον δὲ ἀρέσκει αὐτῷ ἀφικνεῖσθαι εἰς τὰς Ἀθήνας. ἐκβαίνει ἐκ τῆς νεῶς ὡς τάχιστα, εἰς τὰς ὁδοὺς τρέχει καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς τὸ ἄστυ.

πρῶτον μὲν δεῖ αὐτὸν φίλον τινὰ τοῦ Λιβανίου εὑρεῖν. τοῦτον εὐρῶν, χαίρειν κελεύει, ἐκεῖνος δὲ δέχεται τὸν Ἀλέξιον ἀσμενῶς καὶ κελεύει αὐτὸν εἰσβαίνειν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ τοῦ δειπνεῖν. τοῦτο ὁ Ἀλέξιος ἡδέως ποιεῖ. πολὺ οὖν διαλέγονται περὶ τοῦ Λιβανίου, καὶ περὶ τῶν γινομένων ἐν τῷ κόσμῳ, μάλιστα περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ. ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀλέξιος σπουδάζει μαθεῖν περὶ τῶν Ἀθῆνων, καὶ πολλάκις ἐρωτᾷ περὶ τούτου.

ὁ μὲν φίλος τοῦ Λιβανίου, ὀνόματι Νόστιμος οὐ μόνον περὶ τῆς Ἀντιοχείας λαλεῖ, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν γινομένων τῶν ἐν τῷ ἄστυ. ὁ δὲ Ἀλέξιος σπουδάζων ἀκούει τὰ πάντα.

κεφάλαιον τὸ ἕκτον καὶ δέκατον

I

τοῦ οὖν Ἀλεξίου ἀπέλθοντος, ἐν τῇ οἰκίᾳ αἱ τρεῖς γυναῖκες διαλέγονται. Σοφ· ἀλλὰ διὰ τί μόνον οἱ παῖδες μαθάνουσιν ἐν διδασκαλείῳ, ὦ μήτηρ; Ευγ· οὐ πρέπει γὰρ ταῖς γυναῖξιν ἔξω τοῦ οἴκου μαθάνειν. τὸ τῶν γυναικῶν ἔργον ἔσω ἐστίν. Εἰρ· σὺ δὲ ἔμαθες τὰ γράμματα, οὐ γάρ; Ευγ· ναί, οὕτως ἐστίν ὡς εἶπες. πλὴν ἀλλὰ οὐκ ἐν διδασκαλείῳ ἔμαθον, ἀλλὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ. Σοφ· ἔπειτα τίς ἐδίδασκε σε; διδάσκαλός τίς σε ἐδίδαξεν; Ευγ· τὸ πρῶτον οὐκ ἦν διδάσκαλος. ὁ πατήρ μου ἡμᾶς ἐδίδασκεν. Εἰρ· εἶπες τὸ πρῶτον. ἀλλὰ γε εἶτα, ἦν διδάσκαλος ἄλλος; Ευγ· οὕτως ἦν. διδάσκαλος ἕτερος ἐμὲ ἐδίδασκεν, ἀλλὰ οὐκ ἐν διδασκαλείῳ, ἐπὶ οἴκοι ἐπαίδευέ με. Σοφ· ἄρα μὴ τοῦτο πρέπει; λέγω, ἡμῖν πρέπει οὕτωςι παιδεύεσθαι ὥσπερ σὺ; Εἰρ· καὶ ἔγωγε μαθάνειν βούλομαι. Σοφ· βουλόμεθα μαθάνειν, μήτηρ. βούλη διδάσκαλον ἡμῖν εὑρεῖν; Ευγ· ἐθέλω γε, ἀλλὰ πρέπει μοι ἐρωτᾶν τὸν πατέρα σου.

II

ταῦτα εἶπουσα, ἡ Εὐγενία μένει τὸν Γρηγόριον, ὃς ἐν τῷ ἄστυ πράγματα ἔπρασεν. μετὰ χρόνον οὐ πολὺν ὁ Γρηγόριος ἐπανήλθεν. «ἐθέλεις, ὦ Γρηγόριε» ἔφη Εὐγενία «τὰς θυγατέρας ἡμῶν παιδεύεσθαι;» ὁ δὲ Γρηγόριος «ἵνα τί θυγατέρας μαθάνουσιν τὰ γράμματα; οὐ χρεῖαν

ἔχουσιν τοιαῦτα μανθάνειν. πρέπει μᾶλλον τὰ τῆς οἰκίας μανθάνειν αὐταῖς, ὡς νομίζω. τί δὲ σύ λέγειν βούλη. φανερόν ἐστιν ὅτι μέλλεις τι λέξειν.»

ἡ δὲ εἶπεν «πεπαιδευμένη εἰμί, ὡς οἶδας, οὐ μόνον τὰ γράμματα ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν φιλοσόφων βιβλία ἀνέγνωκα. οὐδὲν τι κακόν ἦν. καὶ δὴ καὶ ἐμοὶ συμφέρει. οὐ βοηθῶ ἐν τοῖς ἔργοις σοι;»

ἀπέκριθη ἐκεῖνος «ναί, βοηθεῖς μοι. οὐ δύναμαι τοῦτο ἀρνεῖσθαι. ἀλλὰ τότε λέγειν βούλομαι οὐδαμῶς πρέπει ταῖς θυγάτρσιν μου διδάσκεισθαι ἐν διδασκαλείῳ. δεῖ αὐτὰς οἴκοι μανθάνειν.» «μάλιστα γέ, φίλε. οὐδὲ καὶ ἐμοὶ δοκεῖ ὀρθῶς τὰς γυναῖκας ἔξω τοῦ οἴκου μανθάνειν. δηλαδὴ, δεῖ ἡμᾶς διδάσκαλον εὔρειν.»

«τὰ ἀληθῆ λέγεις, φίλη. ἀλλὰ ποῦ δυνάμεθα καλὸν διδάσκαλον εὔρειν;»

«τί μὴ ἐρωτᾷς τὸν Λιβάνιον. ἴσως ὑποδιδάσκαλός αὐτῷ ἐστιν, καὶ δύναται ἐκεῖνος καθ' ἡμέραν ὧδε ἐλθὼν διδάσκειν τὰς θυγατέρας ἡμῶν.»

«ναί, καλόν μοι δοκεῖ οὕτως πράσσειν.»

III

μετὰ δὲ ταῦτα ἡ Εὐγενία εἰς τὴν αὐλὴν ἐπανέλθουσα τοῦτο ἀγγέλλει ταῖς κόραις. αἱ δὲ ἀκούσασαι χαίρουσι καὶ εὐχαρίστουσι τῇ μητρὶ. ἡ Εἰρήνη τότε ἐρωτᾷ αὐτὴν λέγουσα, «ἀλλὰ τίς διδάξει ἡμᾶς;»

ἡ δὲ Εὐγενία ἀποκρίνεται «οὐκ οἶδα ἐγώ. ὁ δὲ πατήρ σου νῦν διδάσκαλον ζητεῖ. δι' ὀλίγου, ἀσφαλῶς ἔχω, διδάσκαλόν τινα εὐρήσει καλόν.»

τοῦτο οὖν ἡ Σοφία ἀκούσασα χαίρει καὶ τὴν μητέρα περιπλέκεται. «πρέπει οὖν ἡμῖν παρασκευάζεσθαι» φήσιν «δεῖ γὰρ οἰκῆμα τι, στύλους, βιβλία, καὶ τὰ λοιπὰ εὔρειν.»

IV

τῇ οὖν ὑστεραῖα ὁ Γρηγόριος πρὸς τὸ διδασκαλεῖον τοῦ Λιβανίου ἔρχεται πρὸ τῶν διδασκάλων. ὁ δὲ Λιβάνιος ὄρᾳ αὐτὸν ἐρχόμενον καὶ ἐγειρήθη. ἐστηκῶς ὁ Λιβάνιος χαίρειν κελεύει τὸν Γρηγόριον προσχωροῦντα.

«πόθεν καὶ ποῖ, ὦ φίλε;» ἔφη ὁ Λιβάνιος. «ἀπὸ τῆς οἰκίας μου» ὁ Γρηγόριος ἔφη «ἦλθον ἄρτι, καὶ ὧδε ἦκω ὅ τι ἐρωτᾶν βουλόμενος. ἄρα σχολάζεις;»

Λιβ. «ναί, σχολάζω. οὐκ ἔχω ὅ τι νῦν δεῖ με πράττειν. τί οὖν βούλη;» Γρη. «βούλομαι διδάσκαλον μισθοῦσθαι, ὅς τὰς θυγατέρας δύναται διδάσκειν. οὐ πρέπει αὐταῖς καθ' ἡμέραν ἔρχεσθαι εἰς τὸ διδασκαλεῖον, ἐξ οὗ δεῖ διδάσκαλον πρὸς τῇ οἰκίᾳ μου διδάσκειν.» Λιβ. «καλῶς, συνίημι. καὶ δὴ καὶ ἔστι διδάσκαλος καλὸς καὶ γνώριμός μοι. αὐτὸν οὖν πολλὰ ἔτη γινώσκω. οὐκ οἰκεῖ μακρὰν ἀπὸ τῆς οἰκίας σου. ἐθέλεις με αὐτὸν πρὸς σε πέψαι;» Γρη. «εἰ καλόν σοι δοκεῖ, καὶ ἐμοί. τῇ πρώτῃ τῇ ἡμέρᾳ πρὸς ἡμᾶς πέμψον, ἀξιῶ.» Λιβ. «οὕτως ἔσται. Νυμφιδιανὸν πέμψω.»

κεφάλαιον τὸ ἕβδομον καὶ δέκατον

I

σήμερον ὁ Δημήτριος πρὸς τῷ τοῦ Λιβανίου διδασκαλείῳ ἐστίν. χαίρων προσῆλθεν οὗτος, καὶ ἔτι νῦν χαίρων καθίζεται ἀκούων τοῦ διδασκάλου λέγοντος. τί λέγει ὁ διδάσκαλος; ὁ διδάσκαλος περὶ τῶν νόμων τοῦ διδασκαλείου τε καὶ τῶν ἔθων. νόμος ἐστὶ ὡς πρέπει ἀνθρώποις πράσσειν ἀλλήλοις. καὶ ὁ νόμος τοῦ διδασκαλείου ἐστὶν ὡς δεῖ τοὺς μαθητὰς πράσσειν. ὁ οὖν διδάσκαλος ἐξηγεῖται πῶς δεῖ πράσσειν τοὺς μαθητὰς.

«ὕμεῖς ἐστὲ μαθηταὶ ἐν τῷ διδασκαλείῳ τοῦ Λιβανίου. διὰ τοῦτο, ὅπως ὑμεῖς πράσσετε, οὕτως οἱ ἕξω νομίζουσιν περὶ τοῦ διδασκαλείου, καὶ ἔτι περὶ τοῦ Λιβανίου. δεῖ οὖν ὑμᾶς ἀεὶ καλῶς καὶ ἀγαθῶς ποιεῖν, ἢ ἐν τῷ διδασκαλείῳ, ἢ ἕξω τοῦ διδασκαλείου. πρὸς τούτοις, ἀεὶ τοὺς διδασκάλους τιμᾶτε, τῶν τε λόγων αὐτῶν ἀκούετε, καὶ ἔτι ὑπακούετε. οὕτως ποιούμενοι, δόξαν ἀγαθὴν φέρετε πρὸς ἡμᾶς, καὶ δοκιμοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἐστὲ ὑμεῖς.»

II

μετὰ δὲ ταῦτα οἱ νεοὶ μαθηταὶ πολλὰ διδάγματα ἀκούουσιν. ὁ μὲν διδάσκαλος ἀναγιγνώσκει, οἱ δὲ μαθηταὶ ἀκούουσιν, καὶ γράφουσιν. μετὰ δύο ἢ τρεῖς ὥρας, παύσονται ἀκούοντες καὶ ὀλίγον ἐσθίουσιν. τούτῳ οὖν χρόνῳ ὁ Δημήτριος ὀλίγον λαλεῖ σὺν τοῖς ἄλλοις μαθηταῖς αὐτοῦ. τὸ ὄνομά τινι ἐστὶν Βασίλειος. ἀπὸ τῆς πολέως τῆς Καισαρείας ἦλθεν ὁ Βασίλειος. οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἔπεμψαν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀντιοχείαν ἵνα μετὰ τοῦ Λιβανίου μαθῇ. καὶ δὴ καὶ ὁ Βασίλειος αὐτὸς τῇ ρητορικῇ σφοδρὰ σπουδάζει (τὴν ρητορικὴν τέχνην φιλεῖ καὶ ἐθέλει μανθάνειν).

III

Δημ. σὺ οὖν ἐθέλεις ρήτωρ γενέσθαι, ὦ Βασίλειε;

Βασ. οὐδαμῶς. βούλομαι μᾶλλον τὰ ἅγια βιβλία ἀναγνῶναι καὶ τοῖς περὶ θεοῦ σπουδάζειν.

Δημ. διὰ τί οὖν τὴν ρητορικὴν μανθάνεις;

Βασ. οἱ γονεῖς μου ἀρνοῦνται. βούλονται με τὰ πράγματα πράσσειν. καὶ γέγραπται τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. τούτου χάριν τῇ ρητορικῇ σπουδάζω.

Δημ. ποῦ γέγραπται ἐκεῖνος ὁ λόγος; οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν τοῦ Ὁμήρου ἢ τοῦ Ἡσιόδου.

Βασ. οὐχί, οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ ἐν ταῖς γράφαις τοῦ Μωσέως. οὕτως κελεύει ὁ θεὸς τοῖς Ἰουδαίους, καὶ ἔτι νῦν δεῖ ἡμᾶς τοῦτον τὸν νόμον τηρεῖν.

Δημ. ἀλλὰ τίς ἐστὶν οὗτος ὁ θεός; ὁ θεὸς τῶν Ἰουδαίων; ἄρα σὺ εἶ Ἰουδαῖος;

Βασ. οὐκ Ἰουδαῖός εἰμι, ἀλλὰ Χριστιανός. οὐ γινώσκεις περὶ τοῦ κύριου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Δημ. ὁ πατήρ μου οὐ φιλεῖ τοὺς Χριστιανούς. ἐγὼ οὖν ὀλίγον ἤκουσα, ἀλλὰ οὐκ ἀκριβῶς οἶδα περὶ τούτου. τίς ἐστὶν οὗτος ὁ Ἰησοῦς;

Βας· θαυμάζω σέ οὐκ εἰδότα. ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ Ἰησοῦς. ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐβιοῦν, οὐδέποτε ἁμαρτίαν ποιῶν πάντα τὸν βίον αὐτοῦ. ἀλλὰ ἐν τῷ τελεῖ ἀπέθανεν ἐπὶ σταυροῦ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγείρθη ζῶν, καὶ ἔτι νῦν ζῶει καὶ ἔστιν. ἀλλὰ δεῖ ἡμᾶς πάλιν διαλέγεσθαι περὶ τούτου ὕστερον, νῦν δὲ ἐπανίεναι πρὸς διδάγματα ἡμῶν.

IV

μετὰ δὲ διδάγματα ὁ Δημήτριος καὶ ὁ Ἡρακλείδης διαλέγονται πορεύθεντες οἴκαδε. ὁ Δημήτριος ἐρωτᾷ τὸν δοῦλον πότερον οἶδεν περὶ τῶν διδαγμάτων τῶν Χριστιανῶν ἢ οὐ. ὁ δὲ δοῦλος λέγει ὅτι οἶδεν αὐτὸς περὶ τούτων.

ὁ δὲ Δημήτριος εἶπεν, «πῶς σὺ, δοῦλος ὢν, περὶ Χριστοῦ ἔμαθες;» «σχεδὸν παντὲς ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ ἐμάθομεν περὶ τοῦ Χριστοῦ, ὦ παῖ. ἄρα σὺ οὕτως ἀμαθής; τοῦτό ἐστι τὸ θαυμαστόν. δοῦλος μὲν ἐγώ, ἀμαθής δὲ οὐ.»

τούτων τῶν λόγων ἀκούσας ὁ Δημήτριος ὀργιζόμενος σιγᾷ, ἀλλὰ πολὺ φροντίζει.

κεφάλαιον τὸ ὄγδοον καὶ δέκατον

I

μετὰ ὀλίγας ἡμέρας, ὁ Μακάριος ὁ μοναχὸς οὐ κακῶς ἔχει, ἀλλὰ πάλιν εὖ ἔχει. ἐν γὰρ τῷ μοναστηρίῳ καλῶς καθεύδειν ἐδύνατο πολὺν ἤδη χρόνον. νῦν δὲ υἰαίνει καὶ ἐθέλει ἐργάζεσθαι. τί ἐστὶ τὸ ἔργον ἢ ἡ τέχνη τοῦ Μακαρίου; γραμματεὺς ὁ Μακάριος. τί ποιεῖ γραμματεὺς; γραμματεὺς γράφει πολλὰ καὶ ἄλλα. γραμματεὺς ἐστὶν ἄνθρωπος ὃς ἢ ἀνθρώπου ἄλλου ἀναγινώσκοντος ἀκούσας γράφει, ἢ βιβλίον τι αὐτὸς ἀναγνοῦς γράφει ἐν βιβλίῳ τινί.

ὡς εἰργάζετο ἐν τῇ Ἀλεξανδρίᾳ, καὶ οὕτως ἐργάζεσθαι βούλεται ἐτι καὶ νῦν ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ. ὁ οὖν Μακάριος μετὰ τοῦ Νικάνωρος διαλέγεται περὶ τούτου, ἐρωτῶν ἢ δυνήσεται γραμματεῦν ἢ οὐ. ὁ δὲ Νικάνωρ σιγῆσας χρόνον οὐκ ὀλίγον ἀποκρίνεται λέγων, «ναὶ, δύνασαι. ἔξεστίν σοι γραμματεῦν ἐνθάδε».

ἐκ οὖν τούτου τοῦ χρόνου ὁ Μακάριος ἄρχεται πονῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ. ἐν τῷ γὰρ μοναστηρίῳ ἦν βιβλιοθήκη μίκρά, ἐν ἣ πολλὰ βιβλία ἔχουσιν οἱ μοναχοί. πολλοὶ δὲ τῶν μοναχῶν οὐ καλῶς δύνανται ἀναγνῶναι. ἐθέλει οὖν ὁ Νικάνωρ οὐ μόνον τὸν Μακάριον ἀναγνῶναι τε καὶ ἀπογράψαι ταῦτα τὰ βιβλία, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις διδάσκειν ἀναγινώσκειν.

II

ποιᾷ ἐστὶ τὰ βιβλία ἃ ὁ Μακάριος ἀπογράφει; ποικίλα ἐστίν, ἐν οἷς ἐστὶν βιβλία τὰ ἅγια, βιβλία περὶ τῶν γραφῶν, τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου, τὰ ποιήματα τῶν ἄλλων ποιητῶν, οἷον Ἡσίοδος, Καλλίμαχος, Πίνδαρος. ἔστιν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ καὶ βιβλία γεγράμμενα τοῖς ἐπισκόποις τῆς ἐκκλησίας. πάντα ταῦτα ὁ Μακάριος ἀπογράφει.

πῶς ἀπογράφει; τὸ πρῶτον εὐρίσκει οὗτος τὸ βιβλίον ὃ σήμερον δεῖ αὐτὸν ἀπογράφειν. τὸ δεύτερον βιβλίον νέον παρασκευάζει. τὸ τρίτον ἀκριβῶς ἀναγνοὺς τοὺς λόγους ἐν τῷ πρώτῳ, γράφει τοὺς αὐτοὺς λόγους ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ. καὶ δὴ καὶ ἐπιμελῶς τὸ πρότερον σκοπῶν, πάλιν ἀναγιγνώσκει τὸ δεύτερον καὶ, εἰ δεῖ, εὐθύνει αὐτό.

III

σήμερον ὁ Μακάριος βιβλίον γεγράμμενον τῷ Ὀριγένει τῆς Ἀλεξανδρίας ἀπογράφειν ἐθέλει. τί ἐστὶ τὸ ὄνομα τοῦ βιβλίου; ὀνομάζεται Κατὰ Κέλσου. περὶ τίνος ἐστὶ Κατὰ Κέλσου; ἀπολογία ἐστὶν ἐν ἧ ὁ Ὀριγένης ἀποκρίνεται τοὺς λόγους τοῦ Κέλσου περὶ τῶν διδαγμάτων τῶν Χριστιανῶν.

ἀλλὰ τὰ βιβλία τοῦ Ὀριγένους οὐκ ἀρέσκει τῷ Νικάνωρι. ἐκεῖνος γὰρ νομίζει τὸν Ὀριγένεα οὐκ ὀρθῶς διδάσκειν περὶ τῆς θεολογίας. οὐκ οἶδεν ὁ Νικάνωρ ὅτι τὰ τοῦ Ὀριγένους ἐστὶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ μοναστηρίου. ὁ δὲ Μακάριος οἶδεν. φιλεῖ γὰρ τὰ τοῦ Ὀριγένους ἔργα καὶ σφόδρα αὐτοῖς σπουδάζει. ἐθέλει οὖν αὐτὰ ἀπογράφειν ἵνα πολλοὶ γινώσκωσιν.

IV

ἡλίου ἀνατειλαντος, ὁ Μακάριος εἰσέλθων εἰς τὴν βιβλιοθήκην ζητεῖ τὸ βιβλίον ἐν ᾧ ἀπέγραφεν. ἀλλὰ ποῦ ἐστὶν αὐτό; οὐκ ἔστιν ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἐχθὲς ἔθηκεν αὐτό. ἀλλὰ πάπυρός τις ἐνεστὶν ἀντὶ τοῦ βιβλίου. λάβων ταύτην ἀναγιγνώσκειν ἄρχεται: «οἶδα ὃ τι ποιεῖς ἐνθάδε, Αἰγυπτίε. μὴ νομίση ἡμᾶς ψευδέσθαι. σὲ σκοκῶ.»

φόβος οὖν μέγας κατέχει τὸν Μακάριον. ἄρα ἐστὶν καὶ ἐνθάδε ἐχθροὶ οἱ αὐτὸν ἀποκτείνειν βούλονται; μὴ γένοιτο!

κεφάλαιον τὸ ἕνατον καὶ δέκατον

I

ἐν δὲ τούτῳ ὁ Δικαιοπόλις μετὰ ληστῶν οἰκεῖ. ἐν γὰρ τοῖς ὅρεσιν οὐ μακρὰν ἀπὸ τῆς πολέως τῆς Ἀντιοχείας οἰκοῦντες οἱ λησταὶ πολλάκις ἐκ τούτων τῶν ὁρῶν προσβάλλουσι τοῖς πορευομένοις κατὰ τοὺς ὁδοὺς. ὅταν προσβάλλωσι τούτοις οἱ ἐν ὁδῷ τινι βαίνουσιν, οἱ λησταὶ ταχέως προστρέχουσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. ὁ μὲν τῶν ληστῶν αἰτεῖ ἀγρίως λέγων «δότε τὸ ἀργύριον ἡμῖν. ἐὰν μὴ δῶτε, ἀποκτενοῦμεν ὑμᾶς.» οὕτως οἱ λησταὶ ἀπειλοῦσιν. οἱ δὲ λησταὶ ἄλλοι μαχαίρας ἐπισείουσιν.

εἰ οὖν οἱ ἄνθρωποι, φοβούμενοι, παραδιδόασιν αὐτῶν τὸ ἀργύριον, οἱ λησταὶ ἐάουσι αὐτοὺς ἀσφαλῶς ἀπερχέσθαι. ὅτι οἱ λησταὶ οὐκ ἐθέλουσιν μαχέσθαι (οὐδαμῶς. εἰ ἤθελον μαχέσθαι, στρατιῶται ἂν ἦσαν). εἰ δὲ οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἐθέλουσιν τὰ χρήματα αὐτῶν παραδιδόναι, οἱ δὲ λησταὶ ὀργιζόμενοι τὸν μέγιστον ἄνδρα ἀποκτείνουσιν. οὕτως φοβοῦσιν τοὺς ἄλλους. εἰ οἱ ἄλλοι ἄρχονται μαχέσθαι, καὶ οἱ λησταὶ μάχονται, μὴ ἀποθνήσκωσιν αὐτοί.

Π

πολλούς μηνάς ὁ Δικαιοπόλις ἤδη μετὰ τῶν ληστῶν οἰκεῖ. ἡμέρα δέ τινη οἱ λησταὶ καὶ ὁ Δικαιοπόλις ἀνά τὴν ὁδὸν βαδίζουσιν ζητοῦντες ἀνθρώπους πλουσίους. ὁρῶσιν οὖν δύο ἀνδράς οἱ ἔρχονται πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. ὁ μὲν Δικαιοπόλις προστρέχει καὶ λέγει «στῆτε, ἄνδρες. δότε ἡμῖν τὸ ἀργύριον.» οἱ δὲ φίλοι τοῦ Δικαιοπολέως τὰς μαχαίρας ἐπισείουσιν βοῶντες. ὁ δὲ ἀνὴρ ἔστηκεν φοβοῦμενος, ὁ δὲ ἄλλος οὐ φοβεῖται ἀλλὰ ὀργίζεται καὶ τὴν μάχαιραν ἑαυτοῦ ἐπισείει ἐν τῇ χεῖρι.

ἔπειτα αὐτὸς ὁ Δικαιοπόλις μάχαιραν ἐπισείει καὶ βοᾷ, «ἐὰν μὴ ἀργύριον δῶς μοι, ἀποκτενώ σε.» ὁ μὲν φοβοῦμενος φεύγει ἀποτρέχων, ὁ δὲ μὴ φοβοῦμενος ληστῆ προσβάλλει καὶ μαχέσθαι ἄρχεται. ἀγρίως καταφέρει τὴν μάχαιραν τῇ ληστῇ. ὁ δὲ ληστῆς πίπτει ἐπὶ τὴν γῆν, τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκροῦντος χαμαί. τὸ τοῦ νεκροῦ σῶμα ψυχρὸν γίνεταί.

τὰ γενόμενα ὁρῶντες, ὁ Δικαιοπόλις καὶ ὁ ληστῆς ὁ ἄλλος μαλὰ φοβοῦνται. ὁ μὲν ἄλλος ὀρμάται ἐπὶ τῷ πλουσίῳ τῷ ἀνδρὶ, ὁ δὲ Δικαιοπόλις τὴν μάχην βλέπει οὐδὲν ποιῶν. οἱ δύο ἀγρίως μάχονται, καταφέροντες τὰς μαχαίρας ἐπὶ ἀλλήλοις. πολὺ τοῦ αἵματος ἐκρεῖ ἔκ τῶν ἀμφοτεροῖν. τέλος δὲ ὁ πλουσίος ἀποθνήσκει. ὁ ληστῆς σχεδὸν ἅμα τούτῳ ἀποθνήσκει αὐτὸς.

νῦν δὲ τρεῖς τεθνήκοτες χαμαὶ κεῖνται, δύο φίλοι τοῦ Δικαιοπολέως, καὶ εἷς ἄλλος. σφόδρα φοβεῖται ὁ Δικαιοπόλις. τὰ χρήματα ἀμφοτέρων λάβων, εἰς τὰ ὄρη φεύγει. τί νῦν ποιήσει ὁ Δικαιοπόλις;